

העוֹלָם הַיָּדֵה

אמריקה-בן-הברית האבוד?

חברות שהתנהלו השבוע מעבר-לים
עולות לקבוע את גורלן

המדינה שהשמינה באין מפריע

עמוס קינן מספר על ביקור בשווייץ

רִי-רִי-רִימָה

תולדותיה של שחקנית
קירקס שהתייחסה אל
העולם כאל קירקס
פרט, ככשה ואיבדה
את אחד הגברים הי
עשירים בתבל והפכה
בפי חובביה לסמל הי
תשוקה המינית הפרועה
(ראה מדור קולנוע)

בלי מורא -
בלי
משוא פנים

ממ' 890. שנה 18
מ' חשוון תשמ"ו
4.11.54
המחיר 300 פרוטה

ידו של תינוק. האוחזת ביד המנוסה של דוד חזק ונאמן - כך ראו רוב אזרחי ישראל את יחסי ישראל וארצות-הברית בשנים הראשונות אחרי הקמתה של המדינה. אולם בחודשים האחרונים גבר והלך הפיקבוק באמיתות תמונה זו בלב ישראלים רבים, ולעיני מאות-אלפים מהם הודקרה שאלה גורלית -

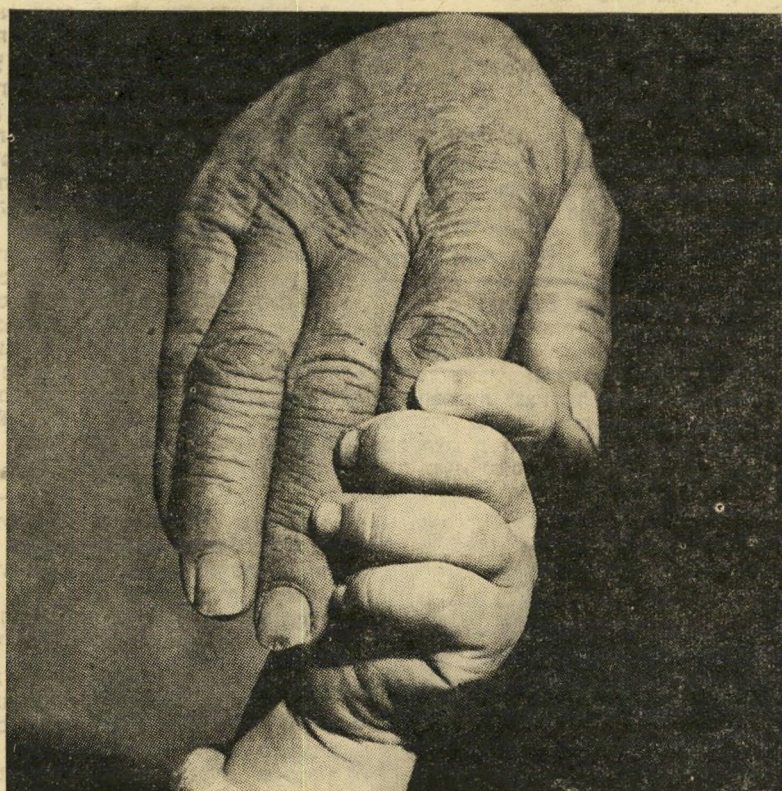
אמריקה: בן-הברית האבוד?

ובכל תופעת-אנוש היא עלולה ל- השתנות. לעיני ישראלים נדהמים התגבש קו מדיני חדש. למדינות-ערב הובטח ונשלח נשק, מדינאים אמריקאים כמעט התחננו לתמוך-תם וניסו לארגנם במערכת-הגנה מרחבית ללא השתתפות ישראל. המשטרים הרקובים ביותר של ה-פיאודליזם הערבי קיבלו תמיכה מעשית. רמטכ"ל ישראל הועלב בפומבי בו ביום שהודבק אות-הצטיינות על חזהו של רמטכ"ל עיראקי.

כל חלק וחלק של קו זה עשוי היה לשנות באופן מכריע את מ-עמדו וגורלו של מליון ושש מאות אלף אזרחי ישראל. המדיניות ה-ישראלית כודה גויסה למטרה ה-אחת והיחידה להגיב על הקו הא-מריקאי, להשפיע עליו, לשנותו או לכופפו לעתים היה נדמה כי ה-גגגל הדאומי חזר אחורה לימים בהם עצר הישוב את נשימתו מדי

פעם בשמידינו בריטים בחרו בממשלתם ששלטה אותה תקופה גם עז ארץ-ישראל.

אזרחי ישראל שוב אינם יכולים עוד להתחמק מלחשוב על מצב זה אולם בים של סיסמות ופראזות כמעט ולא יכלה המחשבה האובייקטי-בית להתקיים. אי אפשר היה לנתח את המצב מבלי דיפוז קרבן להשמצה. זהו מצב מסוכן. כי לדא יושר בלב וצדילות במחשבה לא יתכן חשבון הנפש הדאומי שרק

מאת
אורי אבנרי

השבוע חלבו עשרות מליונים בני-אדם אל הקלפי ובחרו את ה-מוסד המחוקק הקובע את גורל ישראל.

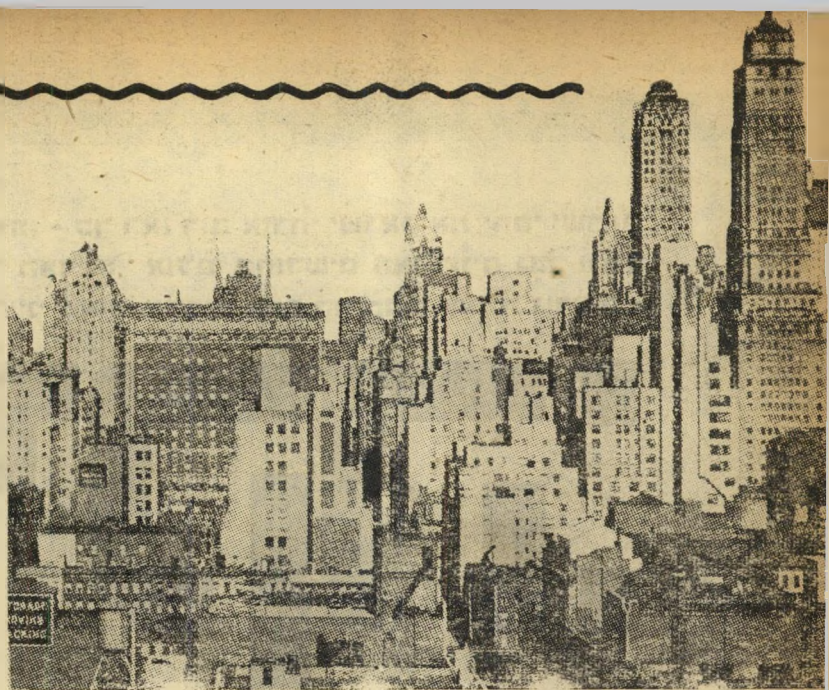
הם לא היו ישראלים. והם לא בחרו בכנסת-ישראל. נבחריהם ישבו בעיר רחוקה על גדות ה-נהר פוטומאק. הנושאת את שמו המהולל של מצביא מלחמת-העצ-מאות האמריקאית, וושינגטון.

אולם זוהי עובדה שאין לערער עליה בשנה השביעית אחרי ה-תימת מגילת-העצמאות הישרא-לית: תשעים וששה חברי הס-נאט האמריקאים משפיעים על גורלה של ישראל לא פחות, ואולי יותר, מנבחריהם של אזרחי י-ש-ראל עצמם.

משך כמה שנים נראתה עובדה זו טבעית למדי, וכמעט לא הפ-

ריעה לאיש. ארצות-הברית היתה המדינה הנאורה שהושיטה את ידה מעבר לים בשעת-צרה, הצביעה בעד הקמתה של מדינת-ישראל. הזרי-מה לתוכה כספים עצומים. הישראלים התרגלו לתופעה זו. ראו בה כמעט תופעת-טבע שלא תשתנה לעד. רק מעטים מאוד ידעו מה היה הרקע האמיתי של תמיכת אמריקה בישראל בשנים הקשות ביותר. וגם מעטים אלה לא הסיקו מיריעתם זו לקח.

אולם מאז התחלפה הממשלה האמריקאית, והנשיא דווייט אייזנהואר

בין מגדלי השחקים למגדל המים

באחד מימי חורף, כחצי שנה אחרי קמת המדינה, ביקר גבר גבוה, עטור שערות כסף אצל גבר שני, נמוך הרבה יותר, עטור שערות כסף גם הוא. הפגישה נהנתה בטכרית. האיש הגבוה בעל הפנים המענינות, היה גיימס מקדונלד, שליחה ראשון של ארצות-הברית לישראל. האיש הנמוך היה דוד בן-גוריון.

באותה השעה בדיוק דהרו כוחותיו של יגאל אלון מעבר לגבול המצרי בכביש ה-מוביל מעוג'ה אל-חפיה, דרך עבר-עגילה, אל אל-עריש. עם רדת לילה ראה המצביא הצעיר לפניו את העיירה המצרית. שבעה ק"מ בלבד הפרידו בינו ובין הגשמת חלור מו: ניתוק כל הגייס המצרי שלחם ביש-ראל, השמדת הצבא המצרי הסדיר כולו. כי באל-עריש חנו רק שרותי-העורף, חסרי כל כושר-לחימה. אל-עריש גם שלטה על הכביש והרכבת, דרכי הקשר היחידות בין מצרים ועבאה המוכה.

לפתע בא מברק הסטורי. הוא הכיל את הפקודה הנמרצת לכוחות צה"ל לחזור לישראל. הוא היה תוצאה של השיחה בטכרית. מקדונלד דרש נסיגה מיידית. בן-גוריון נענה לדרשתו.

אותו לילה גורלי עוד נעשו מאמצים נוראיים לבטל את הפקודה. התגבשה הצעה להיענות אמנם לדרשה האמריקאית, אך לא לבצע את הנסיגה לאורך כביש-החוף המצרי, צפונה לעזה, להשמיד תוך כדי כך את צבא מצרים. משה שרת, נרגז על כי האמריקאי פנה ישר לבן-גוריון במקום לבנות בדרך המקובלת אל שר-החץ, תמך אף הוא בהצעה זו. אולם בן-גוריון נשאר איתן. הוא הבטיח, והוא קיים.

התוצאה של אותו לילה מופיעה בספר ההיסטוריה. לו נותק הגייס המצרי, היה קורה אחד מן השתיים: או שרצועת עזה היתה נכבשת בידי ישראל, או, חשוב הרבה יותר, מצרים היתה כורתת שלום עם ישראל על מנת להציל את צבאה המכותה. הנסיגה ללא תמורה מנעה גם נצחון וגם שלום. היא היתה את היסוד למצב הנוכחי האינסופי של לא-מלחמה ולא-שלום.

היתה לאיתו לילה גם תוצאה היסטורית שניה: מאז אותו רגע הפכה ישראל החדשה לחלק בלתי-נפרד של הגוש האמריקאי, מחוץ אחד של מעצמה עולמית.

חח כנפי הנשר

אותו מעשה של דוד בן-גוריון לא היה מקרי, או נחפו. ראש ממשלת ישראל פעל כמייסד הבנות, כדי להציל את מדינתו. היה ברור לו שהיא לא תוכל להתקיים אלא תחת כנפיו של הנשר האמריקאי הגדול.

היתה זאת תוצאה של כמה וכמה שיקור לים, שלא היו נחלתו של דוד בן-גוריון לבדו, אלא נכסי-צאן-ברזל של חלק גדול מאורחי המדינה החדשה.

השיקול הראשון, ואולי המכריע, היה כלכלי. המדינה החדשה לא יכלה לכלכל את עצמה בלי עזרה גדולה מן החוץ, ביחוד בשעה שעמדה לקלוט מאות אלפי עולים חדשים. עזרה כספית כה אדירה יכלה לבוא רק מאמריקה — מיהודיה ומשליטתה. עצמאות כלכלית היא תנאי מוקדם לעצמאות פוליטית. מדינה החיה על נדבות, אינה יכולה להתנגד לדרשות הנדבן. כי דברי האנגלים: "האיש המשלם את שכר המנגן, זכותו לבחור במנגינה".

מלחמת שיחורור שניה

שאלה פתוחה היא אם אמנם אי-אפשר היה לישראל להתקיים ללא מענקים. אמנם, רק התפרצות גדולה חדשה של הרוח החלוצית, רק קריאה גדולה ומהדהדת למלחמת-שיחורור כלכלית, להקרבה עצמית, להידוק ההגנה, לחיי דלות ועוני, יכלו לאפשר קיום כזה. עובדה היסטורית היא שבתום מלחמת-העצמאות לא נמצאה לישראל המניגוד היות שהיתה מסוגלת לקרוא למלחמת-שיחורור חלוצית כזאת.

מעטים ראו בעין פקוחה את משמעות הדרוש השני: חרותה המעשית של מדינת ישראל אבודה למעשה עוד לפני שנדם היתות האחרון בחזית הדרום.

קל היה להשתעשע באשליות, לקרוא לי-עבודה המרה של אבדן העצמאות החדשה בשם המלצל של "קשר רוחני". אמנם, אותה שעה שלט בארצות-הברית נשיא גדול, שתרם תרומה מכרעת להקמת המדינה. ואי-לם הארי טרומן היה מקרה היסטורי. ואי-לו הכוחות שלחמו במדיניותו לא היו מקריים כלל. אנשים בעלי אבחנה פוליטית, החודרת אל מתחת לפני השטח של סיסמות פוליטיות, ידעו זאת. פרסום זכרונותיו של גיימס פורסטל (ראה בעמוד הבא) גילה אמת זו במערומיה.

ישנו הבדל גדול ומכריע בין התקשרות ללא-מוצא במעצמה זרה, לבין הוזהרות פוליטית עמה במצב פוליטי חולף. מדינת ישראל העמידה פנים כאילו אינו קיים גבול כזה. ראשה נתקל כיום בחומת התוצאות.

סתירה יסודית

מדינת-ישראל הראשונה, בימי שאול המלך, קמה במצב מדיני חולף של שווי-משקל בין ארס-נהריים ומצרים. מדינת-ישראל החדשה קמה במצב פוליטי מקרי לא-פחות: ירח-החדש בין אמריקה וברית-המועצות, אחרי מלחמת העולם השנייה.

גא או היו האינטרסים האמריקאים בקידמת אסיה ברורים למדי למדינאים ולמצביאים של וושינגטון. אולם במצב הביניים של שקט יחסי בעולם, יכול היה הנשיא טרומן, מתוך אמונה משיחית או מתוך חשבונות מפלגתיים קטנים, להתעלם משיקולים אלה.

ברגע שפרצה המלחמה הקרה הקיצוניות הגיע מצב זה לקיצו. האינטרסים האמריקאים הפכו צו מכריע. העם האמריקאי העלה לשלטון נשיא חדש, שנראה לו תקיף וקיצוני יותר בשמירה על אינטרסים אלה. באסיה, כמו בכל מקום אחר, היה אינטרס עליון זה: מלחמה בקומוניזם. אמריקה בחר

רה בבני-הברית הבטוחים ביותר במלחמה זו — המעמד הריאקציוני המושבע, שנציר גיו דם ציאנג קיי-שק, באו די, סינגמן רי והמלך סעוד. היא לא סמכה על משטרים מתקדמים, אנטי-קומוניסטיים אך עצמאיים, כמו משטרו של נהרו בהודו.

במרחב הערבי היתה אמריקה מעוניינת לתמוך במשטר הקיים. היא לא היתה מעוניינת בשום זעזועים חברתיים, בשום מהפכה פנימית שיכלה לחסל את המשטר ה-פאודלי ולהעלות לשלטון כוחות חדשים. היא רצתה להקים מערכת-הגנה אנטי-סורבייט, ולהקים אותה בחפזון.

היה זה שיקול טבעי — לגבי אמריקאים. אולם היה זה שיקול שאיים, במקרה, לי-השמיד את מדינת-ישראל. כי אותם משטרים ערבים היו מטבע מהותם אויבים נצחיים למדינה החדשה, שהביאה את חידוק קידמה למרחב. תקוותה היחידה של ישראל, להשתלב במרחב ולחיות בשלום, היתה מ-בוססת על מהפכה ערבית שתעלה כוחות מתקדמים, שוחרי עצמאות, ידידים לישראל ולאחזות מרחבית.

כאן היתה סתירה יסודית. היא לא נבעה מרצון רע של משהו. היא היתה תוצאה אובייקטיבית של מצב קיים.

ענין של מעוט

המדינה השתדלה להתחמק בעובדה זו. רוב אזרחי ישראל הם אנטי-קומוניסטיים. במאבק העולמי, אהדתם נתונה למחנה ה-מערבי, אם כי רובם קרובים יותר לקו של נהרו ומאנוס-פראנס מאשר לקו קיצוני של גיו מקארתי. רובם ראו סרטים אמריקאים, קראו ספרים אמריקאים במקור ובתרגום. הם גם ספגו את ידיעתם על המ-אירועות הבינלאומיים מפי סוכנויות-ידיעות אמריקאיות. הוזהרות נפשית עם מחנה אחד עזרה לחפות על העובדה כי אותו מחנה הוא בעל אינטרסים סותרים בשטח החירוי ביותר לעצם קיום המדינה.

כך נפוצה ההרגשה הילדותית שכל זה אינו אלא טעות, וכי עוד הסבר ועוד שכנוע ישנו את המצב. גנרל פלוני בפנטגון הוא אנטישמי, פקיד אלמוני בסטייט-דפרטמנט הוא בור ועם-הארץ. שניהם אינם מבינים את האינטרסים האמיתיים של מולדתם. לו הבינו שאין לסמוך על הערבים, שישאר לבדה היא דמוקרטיה וראש-גשר של המ-ערב במדבר המזרחי, כי אז היו הופכים מיד לציונים נלהבים. זהו, פחות או יותר, מטרת מדיניות-החץ הישראלית כונון האחרון.

לפני 15 שנה הושמעה טענה דומה על ידי נציגי היישוב הערבי בארץ באוני הש-רים הבריטיים, בשעת ועידת-השולחן הע-גול האומללה עם שליחי המופתי. ענה או הלורד האליפאנס, בחיוך עדין. "אנא, רבותי, הניחו לנו לשמור על דאינטרסים שלנו כפי שאנחנו מבינים. אחרי הכל, יש לנו די נסיון..."

נדמה שמאז לא השתנה הרבה בגישה הפוליטית של ראשי המדינה. אולם השתד-לות איננה מדיניות חוץ.

מחיר של חרות

בחדשים האחרונים נעשה מאמץ רציני להפעיל שוב את יהודי אמריקה כמכשיר של לחץ על ממשלתם. ערב הבחירות ש-נתקיימו השבוע, נאלצו כמה מועמדים של שתי המפלגות לצאת נגד מדיניותו של דא-לס, כדי לרכוש קולות יהודיים. הושגו כמה הצהרות והכרזות יפות. אולם 1954 אינה 1947. ושום שנוי יסודי לא חל. הוא לא יכול גם לחול.

מדינת ישראל עומדת לפני הצורך להסיק כמה מסקנות אכזריות. לשם כך דרוש הר-בה אי-מין-לב. אולם אמת אכזרית מסוכנת פחות מאשר אשליות נעימות.

מסקנה מס. 1: אין תחליף לחרות לאומית. רק מדינה עצמאית על במת ה-היסטוריה מסוגלת לשמור לאורך ימים על קומה.

יצאה מתחת לכנפי-הנשר האמריקאי, אין פרושה בהכרח נקיטת קו אנטי-אמריקאי. פרושה שישראל תהיה חפשיה להחליט בכל שעה כיצד לפעול, במי לתמוך — ותמורת מה. יכולה מדינה ריבונית לתמוך במדינה אחרת בשטח אחד, להתנגד לה בשטח אחר. בן-ברית הוא דבר חשוב, אפילו כשהוא קטן, ואילו משרה, קבצן קנוי, אין לו ערך בכלל בבורסה הבינלאומית.

מסקנה מס. 2: אין חרות לאומית ללא בסיס כלכלי. חרות היא מצרך יקר. מחירה יכול להיות דם, הוא יכול להיות גם זעה, דלות ורמת-מחיה ירודה. מדינה המבקשת נדבות על ברכיה, אינה יכולה ללחום לחרותה. חרות לאומית פרו-שה סוף הנדבות, הסתפקות במועט מאד, עבודה כפולה וחלוציות מוגברת. רבים חושבים שעם ישראל של 1954 שוב אינו מסוגל לכך. אולם עם ישראל היה עד כה מסוגל לכל קרבן — כשראה את המטרה ואת המנהיג ההולך לפני המחנה.

מסקנה מס. 3: ישראל חייבת לנהל מדיניות-חוץ משלה, בלתי-תלויה לחלוטין. אי-תלות אינה נייטראליזם עקר ועקרוני. אין פירושה עמידה מן הצד במאבקים בינ-לאומיים. פירושה שמדינה עצמאית בוחרת לה ידידים ואויבים בהתאם למטרותיה ה-לאומיות.

מטרתה העיקרית של ישראל בשעה זו היא להשיג שלום על גבולותיה. לשם כך עליה למצוא בני-ברית במרחב הערבי ובכל מרחב אסיה. ידידים אלה לא יהיו גרורי וושינגטון או מוסקבה, אלא כוחות קדימה השואפים לחרות לאומית וחברתית במול-דתם, ללא כל שלטון זר.

בתי-ברית או גרורה?

מדינת ישראל לא תמצא ידידים אלה כל עוד יראה אותה העולם כחסרת-חרות. כמ-שעובדת זה אין מוצא לשלטונה המוחלט של מעצמה זרה תהיה סימפטית כאשר תה-יה. אדם כמו אותו הורד גדול, גיהארלאל נהרו, לא ימצא בה בן-ברית ואוי להוקרה מהפכן ערבי אינו יכול לראות בה בסיס בטוח וידיד אמיתי למהפכתו.

חרות אינה דבר הנקנה פעם אחת, על מגשי-כסף, לעולמי עד. חייבת אומה לבי-בוש את חרותה מדי שנה בשנה ומדי יום ביומו מחדש, במחיר של העזה, עבירה וקורבנות.

האשליה של בן הברית הנצחי, הגדול ו-הנדיב, מקורה באי-רצון לשלם מחיר זה. מקורה ביצר ההשתמטות וההתפרקות. קו ישרי מוביל מן הנסיגה של אל-עריש אל השי-כונים המפוארי, הקרייזלרים והפריוידידים. המשך הקו הוא אל אולם-הקולווע, נעורים חסר-תוכן ודור חסר-מטרה.

מדינת ישראל איבדה את בן-בריתה הא-מריקאי, ואת כל שאר בני-בריתה ברחבי העולם, ברגע שהפכה לגרורה. התפרצות חדשה של שאפתנות-תרכוש לה כבוד מחודש בושינגטון, כמו בשאר בירות-העו-לם. הוא ירכוש לה גם כבוד מחודש בקרב יהודי העולם.

סכנות החרות גדולות. אולם הן כאין וכאפס לעומת הסכנה האיומה הכרוכה ב-דרך הניכחית.

את זאת לא ידעת

גיימס פורסטל היה חבר המפלגה הדמוקרטית, שריחצי ואחריו שריהגנה של ארצות הברית בימי הקמתה של מדינת ישראל כחבר ממשלתו של הארי טרומן היה אויבה המושבע של המדינה מיום הכנסו לתפקידו.

לא היתה זאת איבה פרטית. פורסטל לא היה אנטישמי. אולם הוא היה דובר הימין הכללי של הצבא האמריקאי. הקטעים הבאים של יומנו הסודי, שהתפרסם זמן רב אחרי שאיבד את עצמו לדעת על ידי קפריצה מתוך חלון של בית-חולים, כנראה בן התקפה של טרור, אינם מגלים רק את עצם התודות להקמת המדינה, אלא גם את נמוקי הצבא האמריקאי.

הנפם הערבי

נקודת המוצא היא הנפט:

30 ביולי, 1945 — "אמרתי (לברנס, שר החוץ האמריקאי של אז) שערב הסעודי דת היא אחד משלושה אוצרות הנפט הגדולים ששרדו בעולם. שני האחרים הם בריה הקווקז ובאיים הקאריביים..."

כעבור שנה ביטא פורסטל את החשש הגבר והולך של הצבא האמריקאי, שכבר התכוון או למאבק עם בריה המועצות:

14 ביולי, 1946 — המזרח הקרוב: אמריקה איבדה פרסטידזה רבה בגלם הערבי בגלל יחסיו לארץ-ישראל. האנגלים אומרים שאינם יכולים לעשות כל אשר היו רוצים לעשות למען הערבים בגלל הלחץ שלנו, בקשר עם מתן ההלוואה לבריטניה.

כספם של היהודים

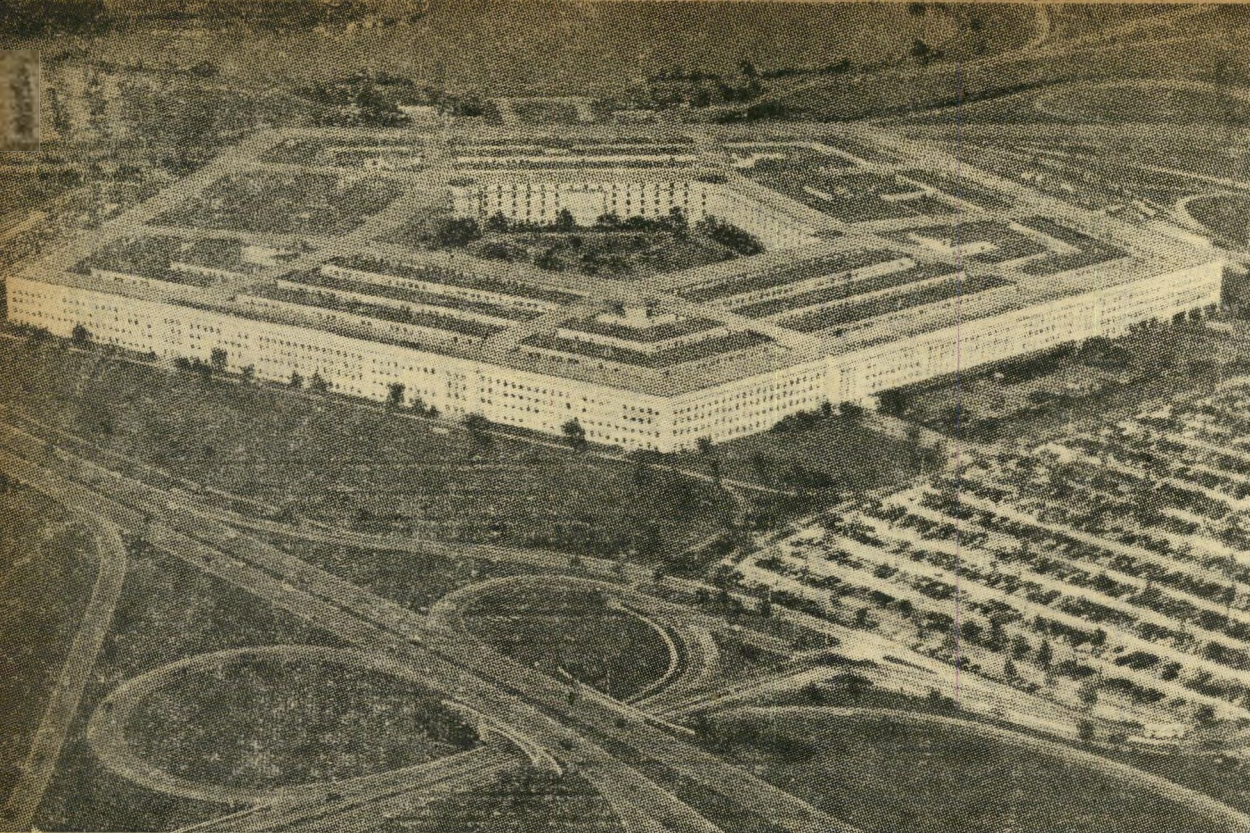
נקודה זו החל לחץ המכריע של יהודי אמריקה על ממשלתם:

4 בספטמבר, 1947 — בסוף טענות ה' ממשלה העלה האנגלי (שר הדואר, שהיה גם מנהל המפלגה הדמוקרטית) את השאלה אם הנשיא יכריז הכרזה על מדיניותו בענין ארץ-ישראל, ויזכיר את הצורך להכניס ל' ארץ 150 אלף יהודים. הוא אמר שאינו רוצה לחשוך בכוח זה או אחר, אך הוא רוצה להזכיר שהכרזה כזאת תשפיע מאוד על גיוס כספים למען הנהלת המפלגה הדמוקרטית.

הוא אמר שתורמים יהודים נתנו בשנה

הרגע ההיסטורי: טרומן (שמאל) מעביר רשמית את השלטון לאייזנהואר וניקסון (ימין) — המעמד המסמל את השינוי הקיצוני של המדיניות האמריקאית כלפי ישראל.

מרכז ההתנגדות. הבניין בעל-חמש'הצלעות (ה"פנטגון"), מקום מושבם של משרד ההגנה האמריקאי והמסכ"ל שלו, שימש גם מרכז העצבים של ההתנגדות הנמרצת לקו פרו-ישראלי. התנגדות זו היתה בתוקף גם בימים שטרומן ישב בבית הלבן על אף יחסו הנוח לישראל.

נפתחה בינינו ובין האנגלים... הערבים אינם משתמשים בבלוף... הבעיה חורגת מן הסכסוך העתיק בין יהודים וערבים, היתה בעלת השפעה בינלאומית..."

11 באוגוסט, 1948 — בוין (שר החוץ הבריטי) חרד מאד למצב במזרח התיכון. הוא מצפה כי הרוסים יעשו כל אשר בידם כולתם כדי לגרום לחידוש הקרבות.

היה זה הזמן בו פעל הרוזן השוודי פול-קה ברנאדוט בארץ והציע לכונן את יחסי שלום. חוגי הצבא האמריקאי עטו על הצעו: זו מיד:

"פורסטל הזכיר את דרישת הסטייט דפרטמנט לשלוח 6000 חיילים שישמשו כ' כוחות משמר בירושלים להגשמת תוכנית ברנאדוט לארץ-ישראל. דרישה בלתי-צפויה זו היא דוגמה לכך כיצד ניתן למצב בארץ ישראל להיסחב ללא הגדרת כל מדיניות אמריקאית עקבית. פורסטל אמר שלמעשה נכתבה המדיניות הארצ-ישראלית שלנו על ידי חשבונות מפלגתיים עלובים..."

"היהודים חדרו למצרים"

הסכסוך בין הצבא והנשיא הגיע לשיא חדש בנובמבר 1948, אחרי הצלחת מייבצע עשר מכות בדורא. פורסטל ביקר בלונדון, סעד עם וינסטון צ'רצ'יל והשגריר האמריקאי לשגריר היה "יום רע מאד בגלל העסק של ארץ-ישראל. נראה ששוב חל שוני בעמדה האמריקאית, ועתה תימך (הנשיא) בדרישת היהודים לגב (לפי החלטת עצרת א"ם) וגם לגליל (לפי החלטה סותרת של ברנאדוט)..."

ואז דגיע הרגע בו הצליח הצבא לכפות את דעתו על הנשיא ולהניע אותו לעצור בעד ההתקדמות הישראלית. הדבר הופיע ביומנו של פורסטל בשפה מתונה:

31 בנובמבר 1948 — לאבט אמר שכוחות ישראלים חדרו כנראה למצרים. במיוחד, הודיעו שהתקיפו שדה-תעופה בתוך השטח המצרי. נמסר כי הבריטים יודיעו לנו שאם לא יסוגו הישראלים מיד, הרי ייכנס חוזה ההגנה ההדדית המצרי-בריטי באופן אוטומטי לתוקפו..."

הה זה, כפי שנתברר אחר-כך, בלוף. ממשלת בריטניה לא היתה כלל מוכנה להיכנס לפעולה כל שהיא, כפי שהעידו לאחרונה כמה שרים בריטיים שביקרו בארץ. האיום הבריטי נתן לצבא האמריקאי את הנשק להשיג מעי על הארי טרומן; טרומן נתן הוראה ל' גיימס מקדונלד; מקדונלד התעלם מקיומו של שרת וביקר את בן-גוריון בטבריה.

מאז קרו הרבה דברים. אולם דבר אחד לא השתנה: הגנרלים והדיפלומטים המצריים של ארצות-הברית סבורים כי המדינה כחו של טרומן במדינת-ישראל היתה אסון היסטורי למולדתם. והם השתדלו לתקן את המעוות אחרי שאחר משלהם, הגנרל דוייט אייזנהואר, נכנס סוף-סוף לבית הלבן.

יש חלוקי-דעות בין היהודים עצמם ביחס לחזמתו של הנסיון להכניס את ארצות-הברית לפוליטיקה של המזרח התיכון.

פרנקלין ד. רוזבלט הצעיר, בנו של הנשיא המנוח, לחץ למען קו פרו-ציוני של המפלגה. גם מנהיג מפלגתו אחר הודיע ש"אם לא נתמך בציונים, נפסיד בבחירות במדויק נות ג'ורג'יוק, פנסילבניה וקליפורניה". ה' ש ב פורסטל: "דומני שהגיע הזמן שמישהו יתחיל לחשוב אם אין אנו עלולים להפסיד את ארצות-הברית!"

104 אלף חיילים

היה זה אותו יהודי זקן ורבי-השפעה, ברנרד ברוך, שהזהיר את פורסטל מפני פזיונות, שתזיק למפלגה. ברוך הזכיר שיהיה זה בלתי-הגיון, "לחת' לבריטים לזיין את הערבים, מבלי שאנחנו נספק ציוד דומה ליהודים". אולם הצבא כבר מצא נימוק חדש:

18 בפברואר, 1948 — הגנרל גרינר אמר שלבריטים יש עכשיו 57 אלף חיילים ב' ארץ-ישראל, והערבי את גודלו של הכח הדרוש לביצוע החלטת נצרת א"ם ב' 104 אלף עד 160 אלף חיילים..."

דצבא האמריקאי הצליח עתה לשכנע את הממשלה להיסוג מתכנית החלוקה ולדרוש נאמנות אמריקאית-בריטית-צרפתית על ה' ארץ, דבר שפרושו היה, כמובן, אי-הקמתה של מדינת-ישראל. היה זה צחוק הגורל שהצעה זו לא יצאה לפועל מפני שלא-ארצות-הברית האדירה לא היו כפופים שעה כמה אלפי חיילים כדי להטיל בכח:

"הרמטכ"לים חיוו את דעתם שאם תוקם נאמנות ושני הצדדים יקיימו הפוגה צבאית, הקיצוניים בשני המחנות יפרו את ההפוגה. כדי להתגבר על אלתות זו י' ה' דרושים לפחות 104 אלף חיילים. אולם אר' צות הברית לא יכלה לשלוח יותר מ' 15 אלף חיילים לשום מקום מבלי להכריז על גיוס חלקי" — דבר שהממשלה פחדה לע' שותו.

ביום הקמת המדינה עשה הנשיא מעשה שהרעיש את שריו: — הוא נטל לידו את היוזמה, — הכיר במדינת-ישראל שהוקמה זה עתה בניגוד לרצון שרי-החוץ.

14 במאי, 1948 — לאבט טיפן לי ב' 6.30 ואמר שממשלתנו הכירה במדינת ישר' ראל. הוא אמר שעל כך הוחלט כנראה לפני 24 או 48 ש'ט. (קלידי הנשיא) והדבר נמסר לו ולגנרל מרשל רק עתה... הוא אמר שיש לצפות לקרבות חמורים, אולם הצבא היהודי עדיף בציוד ובהזדקרה על הערבים ויש להניח שהוא יהיה מסוגל ל' אוג לעצמו.

באותה שעה הגיש אדמירל אמריקאי דו"ח על המצב במרחב, הודיע לפורסטל כי "הפרסטידזה של ארצות-הברית במזרח התיכון סבלה נזק שאין לתקנו... תהם

שעברה סכומים גדולים, והם יתרמו לא יתרמו הפעם בהתאם לקו הנשיא בשאלת ארץ-ישראל... (אני אמרתי ש) הנשיא נת' בקש ל'כרז את ההכרזה על ידי אבא הלל טילבר, שאינו לא דמוקרט ולא ידידו של מרומן, ושהכרזה כזאת תרגיז מאד את ה' בריטים.

פורסטל החל במאמץ כביר להוציא את שאלת ארץ-ישראל מן התחרות המפלגתית, לגבש מדיניות משותפת של שתי המפלגות, בהתאם למושגי הגנרלים והדיפלומטים ה' מקצועיים. הוא חזר פעמים בלתי-ספורות על טענתו ש"אסור להרשות לשום קבוצה באמריקה להשפיע על מדיניותנו בצורה שתשכן את בטחון המדינה האמריקאית."

לחץ חסר-תקדים

אולם בינתיים הגיעה שעת ההצבעה הג' דולה בא"ם. היה זה שיא הלחץ היהודי. רשם פורסטל במרירות, למחת' ההצבעה:

1 דצמבר, 1947 — לאבט דיווח על ת' צאות ההצבעה בא"ם. הוא אמר ש"אף פעם בחיינו לא היה קרבן לחץ כה גדול כמו בשלושה ימים אלה. (אנשי-עסקים יהודים מסוימים) היו בין אלה שהטרידו אותנו... חברת-הצמיגים פייסטון, שיש לה זכויו בליבריה, הודיעה שטייפנו אליה וביקשו שתפסיל את נציגיה בליבריה כדי ללחוץ על ממשלתה להצביע בעד החלוקה.

אותה שעה גבר במפלגה הדמוקרטית הח' שש כי הרפובליקאים יקדימו אותם בהכ' רוה פרו-ציונית, ייזכו בקולות היהודיים.

3 בדצמבר 1947 — אמרו לנשיא ש"ה' מושל הרפובליקאי תומס) דיואי עומד ל' צאת בהכרזה לטובת עמדת הציונים בארץ-ישראל, וימנע על כך שאם הנשיא (טרומן) לא יקדים אותו, יפסידו הדמוקרטים בבח' רות במדינת ניו-יורק.

פורסטל עצמו נפגש עם דיואי, ניסה ל' שכנע אותו להוציא את שאלת ארץ-ישראל מתחם ההתחרות המפלגתית. דיואי אמנם הסכים שהדבר רצוי, כלומר היה מוכן לוותר על עמדתו הפרו-ציונית, אולם פיקפק בכך שהדמוקרטים יכבדו התחייבות כזאת. לכן סרב להיענות לדרישת הצבא.

הצבא הפיץ ידיעות מבהילות על הסכנה האורבת לאמריקה, אם יאבדו לה מקורות הנפט הערביים. כלי מקורות אלה, הודיע, יהיה צורך לצייד את כל המכוניות האמריקאיות במנועים חלשים יותר, הצורכים פחות נפט. אותה שעה הסביר הצבא שהכ' נית החלוקה אינה בתיביוצו, ושלכן על אמריקה לחסלה.

24 בינואר, 1948 — הגנרל גרינר (כיום מפקד צבא-האמנה האטלנטית), לא השאיר כל ספק כי ראשי-המטה מבינים את ה' תוצאות האפשרויות של התפתחות המצב ב' ארץ-ישראל על התכניות האיסטראטגיות שלהם... (פורסטל הזכיר את) הרושם כי

ביצים לפעול נגד בן-גוריון ותוכניותיו. כאשר ניסתה חברת המזכירות להרגיע איש קבוצה וחזק, שעמד בחוץ, אמר לו הלה בועם: "אני יכול לומר לך בפה מלא כי אף על פי שאני קשור בכל נימי למפא"י, נאמן עלי טבנקין יותר מן האיש הזה (בן-גוריון)".

ברור כי עתונות המפלגה ניסתה לשכך את הסערה. דבר הצניע את נאומו של בן-גוריון במועצה, מסר רק כי "הצעתו של ה-חבר בן-גוריון נתקבלה עקרונית". גם ל-שאר העתונות היתה סיבה נכבדה להתעלם מן הנאום: המפלגות חישבו ומצאו כי אם לא ינתן לדברי בן-גוריון כל פירסום, תהיה פעולתם ההורסנית בשורות מפא"י גדולה פי משה.

הפעולה ההורסנית נפסקה השבוע — לפחות לזמן מה. תומכי בן-גוריון ואנשי איחוד הקבוצות והקבוצים הגיעו לפשרה חלקית: בן-גוריון יכתוב איגרת אישית

העם שבשבת רוח משונה

בלוד ירד גבר עיף ממסוס, הוקף מאות עתונאים וסקרנים סתם, אמר כמה מלים סתמיות, ביקש להימלט. כמעט באותה שעה התכנסו מאות ישראלים אחרים באולם תל-אביב; חגגו בתרועות נצחון את קבורת מפלגתם, רקדו עד אור הבוקר בגנים הציבוריים וברחובות יחד עם חבריהם הח-דשים.

היה קשר בין שיחורו של ישראל אורב-שטיין, הסוחר היהודי שעסק בעסקאות בינ-לאומיות אגדיות ונכלא בסופו של דבר על-ידי קווחתו העיקרית, ממשלת צ'כוסלובקיה (העולם הזה 789), ובין הצטרפות חברי מפלגת השמאל הסוציאליסטי למק"י. שניהם סימנו שלב חדש ביחסים המשונים בין ישראל ובכירות המועצות, שדמו בשנים האחרונות לשבשבת-רוח מסורפת.

לאחר — פנה י' עד כה התקדמו יחסים אלה בייגוג שגעוני, עברו שלשה שלבים:

שלב 1: הצהרת גרומיקו, אחרי דור של מלחמה עקשנית נגד הציונות, למען עצמאות (ערבית) של פלשתיין, נתן הקרמלין נציגיו פקודה של "לאחר — פנה י'". הצבעות של אנדריי גרומיקו ו-ידידיו באר"ם הכריעה את הכף למען הקמת מדינת ישראל. נשק צ'כוסלובקיה הציל את צה"ל, הסיבה: הרצון לסלק את האנגלים מארץ-ישראל בדרך הקצרה ביותר.

שלב 2: משפט אורן. אחרי שישראל הצטרפה למעשה לגוש המערבי (ראה רפור-סגיה) חזר העולם הקומוניסטי לעמדתו הקודמת, האשים את הציונות כסוכנת ה-אימפריאליזם, את הציונים כמרגלים. ה-תוצאות: מאסר אורן, עלילת הרופאים ב-מוסקה, סיוצן הצירות בתל-אביב, ניתוקי היחסים.

שלב 3: התקפת השלום העולמית ברית-המועצות החליטה לפלג את "העולם הקפיטליסטי", לקרב אל עצמה את כל ה-יטודות האפשריים. חידוש היחסים עם יו-ס"ר, חיסול עלילת-הרופאים.

פרט קטן עוד היה חסר להשלמת התמו-נה: שיחורו של אורן עצמו, בלעדיו לא יכול היה הפצע להגליל. השבוע, כשחזר אורגניזציה לביתו, סיפקו רק מעטים ש-בקרב יצטופפו העתונאים בשרה-התעופה של לוד, יקדמו את פניו של הגיבור ה-רצשי של משפט פראג.

מפלגות הידיד האויב

ידידנו הגדול ביותר הוא גם אויבנו הגדול ביותר.

שבוע שעבר הוכחה שוב אמיתותה של אימרה עתיקה זו, כאשר נשא דוד בן-גוריון נאום מפתיע במועצת איחוד הקב-צות והקיבוצים, גרם נזק רב למפא"י.

בן-גוריון הגיע למועצה במצב-רוח עכור: הוא חזר זה עתה מהתייעצות עם כמה ממנהיגי מפא"י, אשר הודיעו לו כי לא יסיכמו שהוא ינהל את מערכת-הבכירות משדה-בוקר, הודיעו לו ברורות כי אם יש ברצונו לעסוק במדיניות, עליו לחזור לתל-אביב. לבסוף הושגה פשרה: הוסכם ש-בן-גוריון יצא לפי שעה, לטבריה, אולם הוא לא היה מרוצה, שאף להוכיח לחבריו כי הוא יוכל לומר לאנשי-מפלגתו דברים בלתי-נעימים — והכל ישמעו לו.

את הדברים הבלתי נעימים אמר בן-גוריון בנאומו במועצה. הוא פתח בהתקפת מחץ על התנועה הקיבוצית, האשים אותה ב"הסתאבות", ב"התאבנות", ו"סטאליזם-ריות", ירד מן הבמה בחיוך: הוא היה בטוח כי נאומו השאיר רושם עז.

טבנקין נאמן יותר. הרושם היה עז, אולם הוא היה הסוף לגמרי מן הרושם לו ציפה בן-גוריון. אנשי-הקיבוצים נפגעו קשות, הגיבו במהירות ובחריפות. אמר ח"כ קדיש לוז, חבר קבוצת דגניה: "אנחנו ובן-גוריון לא נמצאים על שטח אחד. בן-דבריו הפעם — ואף פעם — לא הורגשה הדאגה לעניין הקבוצה". הוסיף אמנון שמש מעיין-ברוך: "רק הבוקר וחירות מציגים את התנועה הקיבוצית כפי שהציג אותה בן-גוריון... הוא הצליח לתמריד אותנו נגד כל מלה מדבריו".

המדידה נגד בן-גוריון לא בלטה בנאומים בלבד. היא הורגשה גם במסדרונות-המועצה, אילצה את מזכירות איחוד הקבוצות והק-י

קבוצה אחת שלא תתלהב כלל לשובו של בן-גוריון.

הדיפלומטים המערביים בישראל, המתלהבים בזמן האחרון ממדיניותו המתונה והמרוסנת של משה שרת שגרמה לחוסר פעולות-תגמול ישראליות מזה קרוב לחודשיים. דיפלומטים אלה חוששים יותר מפני שרים ישראלים אחרים, וכיחוד מבן-גוריון.

אל תתפעל יותר מדי מגיטמות ידידותיות של שגריר צרפת בישראל, פיר ג'ינבר. אמנם ג'ינבר עצמו ידיד ישראל, אולם ממשלתו אינה נוטה לצאת בגלוי נגד הערבים. דוגמה: מיד אחרי נאומו העברי של ג'ינבר בתל-אביב לפני שבועיים, דאגו חוגים ממשלתיים בפאריס כי ינתן פירסום רשמי מקביל להכרזת ידידותה של צרפת לערבים.

אם אתה זקוק למכונית, תוכל לבחור דך תוך שנתיים במכונית גרמנית, תוצרת הארץ. אחרי הצלחת קיזר-פרייזר בשטח הייצוא, עומד לקום בקרוב לא רק בית-חרושת אוסטרי למכוניות-משא בעלי מנועי דיזל, אלא גם בית-חרושת שיביא מגרמניה חלקי-מכוניות, במסגרת השינוי מים, ירכיב אותם בארץ בשותפות עם ההסתדרות. הרוח החיה על התכנית: סולל-בונאי שילומאי הלל דן.

כמעט ברור כי הקואליציה הממשלתית לא תתפרק לפני הבחירות באוגוסט 1955, למרות ההשמצות ההדדיות, אלא אם כן תתבררנה באופן פתאומי עובדות מדיניות חדשות לגמרי. כל הדיבורים ההדדיים על פירוק הקואליציה אינם אלא מבוא לתעמולת-הבחירות העתידה.

ייתכן כי הצ"כ יסיכמו לשיטת הבחירות האזוריות של בן-גוריון. בתנאי שיונהגו בה כמה תיקונים, אשר מגמתם העיקרית צימצום זכות הבחירה לבני-הארץ הוותיקים ביחס. בין התיקונים המוצעים: התניית זכות הבחירה באזרחות ישראלית, וזאת בארץ של שלוש שנים לפחות, ידיעת-מה של השפה העברית והוכחה על תשלום מס-הכנסה ומסים עירוניים. מגמת התנאי האחרון היא להוציא מכלל הבחורים את המובטלים, היות והצ"כ משוכנעים כי מפא"י תרכוש את קולותיהם לפני הבחירות על-ידי מתן עבודות-זקק בקנה-מידה גדול.

צפה לכך כי משה סנה יירש את מקומו של שמואל מיקוניס, תוך למעשה משנה, כמוזכיר כללי של מק"י. ההחלטה על כך נתקבלה לפני חודשיים במרכז הקומוניסטי-בוקארשט, הובאה לארץ על ידי אחד משליחי מק"י, יחד עם אישור סופס סופו האידאולוגי של סנה כמורה ההלכה העיקרי למק"י בשאלה היהודית. הפקודה מבוקארשט קבעה כי מיקוניס יפנה את מקומו לסנה לאחר שייקלטו אנשי תנועת-השמאל בשורות מק"י, יעברו בהצלחה את תקופת המועמדות, הנמשכת שנה.

עמדת הפועל המזרחי בבחירות הבאות נתונה עתה במח-לוקת המורה. בה בשעה שחוגים מפא"יים הקרובים לבן-גוריון עודם מתכנ-נים גוש-בחירות פועלי גדול, שייכלול את מפא"י, אחדות העבודה, העובד הציוני, הפועל המזרחי, ופועלי אגודת-ישראל, שואפים חוגים אחרים, שבראשם התיצב שרה-התות לשעבר הרב מיימון, להקים מחזש את החזית הדתית האחרונה.

מנגנון ההסברה של השגרירות הבריטית בישראל יורחב במידה רבה, לאחר בואו של השגריר החדש, ג'ון ניקולס. ניקולס, ששימש קודם לכן כאחד ממנהלי מחלקת-ההסברה של משרד-החוץ הבריטי, קיבל הוראות להקים מנגנון-תעמולה שיתחרה בזה של השגרירות האמריקאית.

התואר של יועצים לפקידים ישראלים גבוהים, שאיפשר לנושאי קבל שבר מחוץ למסגרת הדירוג הממשלתי, יבוטל. האוצר הודיע כי הוא ימשיך לשלם את משכורתו של כל יועץ עד תום החוזה שלו, יתן לו לאחר מכן ברירה להמשיך לשרת במשכורת של עובד-המדינה, או לפרוש מן השירות.

כרשת התאבדותו של ישראל סיני תגרום לסכסוך בין מנהיגי הצ"כ לבין ראשי התאחדות-הסוחרים, שהפכו את כל הפרשה לעניין הפגנתי. מנהיגי הצ"כ סוענים כי אנשי מס-הכנסה נהגו בסניי במלוא ההגנות וכי העניין כולו יגרום רק לאובדן פתטי-גיה ניכר לחוגי-המסחר. אגב, איש לא מצא לנכון לציין כי סיני, גיבור-הסוחרים, היה חבר סניף מפ"ם בדרום ירושלים.

האסטרטגים הישראליים יצאו להתקפת-מחץ נגד השמו-עות על צדחות מעופפות שנואו לאחרונה ברחבי הארץ והעולם. הם סוענים כי בזמן האחרון נרשמו מקרים רבים של נפילת מסאורים מסוגים שונים, אולם איש מן המדענים המוכרים הסורקים את השמיים בעזרת טלסקופים משוכללים טרם ראה צלחת מעופפת. עד כה נראו הצלחות רק על ידי בני-אדם רגילים, חסרי כל הבחנה מדעית.

חיים חדשים יוזרמו לאירגון וותיקי-ההגנה, וחבריו עשויים למצוא את עצמם בקרוב בתפקידים מכובדים ביותר. אחרי שהממשלה (במיוחד בן-גוריון) זילזלה באירגון בגלוי משך שש שנים, דחתה את בקשות חבריו לרתם כמתנדבים לתפקידים חשובים, החליטה עתה מפא"י לשנות את עמדתה. סיבה משוערת לשינוי: השפעת אלפי חברי האירגון, ביניהם אנשים רבים העמדות מפתח, על מערכת-הבחירות הקרובה.

לא מן הנמנע כי יוקמו שתי ליגות נפרדות לכדורגל. לאחר המשבר האחרון שפרץ בהתאחדות הכדורגל הישראלית עומדות הנהלות הקבוצות של בית"ר והפועל לארגן משחקי ליגה משלהם. קבוצות-הכדורגל של מכבי לא ישתתפו בה, ישחקו בנפרד.

הולדת האיגוד המקצועי בישראל אינה רחוקה: נחום דמסי, ע"י שהיה אלוף זניה באיגוד עומד לאמן מספר צעירים חובבים, להפעם למתארגנים מקצועיים מקונו כי הם יוכלו להתמודד תוך שנה עם טובי המתאגדי-פים באירופה.

מתאבד ישראל סיני
אחרי מותו, חזב

לכל חבר באיחוד, יסביר את עמדתו כלפי התנועה הקיבוצית.

אולם היה ברור מראש כי האיגרת לא תבנה את אשר הרס הנאום. אמר אחד מחברי מזכירות האיחוד: "אם איגרת זו תרגיע את הרוחות, מה טוב — ולא, יצטרך משהו להסיק את המסקנות".

מסים

מצע תלוי

לפני חודש ישבו רוב תועמלני המפל-גות, חיפשו בנרות מצע לבחירות. חיפשו ולא מצאו. היה חשש כי במלחמת-הבחירות הבאה יגידו כל המפלגות בדיוק אותו הדבר. לבסוף הרים תועמלן מוכשר את מבטו, מצא את המצע. הוא היה תלוי על חבל. שמו היה ישראל סיני.

איש לא חקר את הפרשה. בעתונים, נראתה פשוטה בתכלית הפשטות. האיש הלה את עצמו. הוא השאיר מכתב בו אמנם לא האשים איש, אך רמז כי העניין קשור למסים. יותר לא היה דרוש: כל מפלגה בארץ שהאמינה בכוח המספרי של האזרחים שאין להם חשק לשלם מסים החלה רוקדת על חבל זה.

יתכן כי בימים כתיקונם היו רוב האנשים ההגונים סולדים משימוש בטרדיה אישית כה ממאירה לצרכי תעמולה זולה — במי יוחד לפני שהעניין נחקר די צרכו. אולם גם אנשים הגונים מרכיבים משקפים אחי-רים בהתקרב מועד בחירות. בבחירות — כמו במלחמה ובאהבה — מותר הכל.

סטירת לחי. השבוע קיבלו תועמלנים חרוצים אלה סטירת לחי מצלצלת. ועדת חקירה ממנוה על-ידי ראש הממשלה, מור-כתב משופט עליון לאפרד ויתקין, עורך-דן חיים קרוגנולד ונשיא לשכת-המסחר הירושלמית, מנשה אלישר, החליטה פה אחד: מס-הכנסה לא גרם להתאבדות. איש לא הטיל ספק שועדה זו היתה אובייק-טיבית לחלוטין.

למעטים שישבו באולם, שהיה כמעט ריק, של בית-המשפט המחוזי בירושלים

הבת אסתר סיני

האלמנה מוז סיני

גם אנשים הגונים מרכיבים משקפיים אחרים בהתקרב מועד הבחירות

הבן שבתאי סיני

החוצה להוציק עורה. למזונן נכנס שוטר. אחריו באו כמה אנשים. לכולם היה ברור כי העזרה איחרה לבוא. השוטר הוציא מכיס מעילו של ישראל מכתב, מסר אותו לקצין החוקר, שהגיע בינתיים למקום. במכתב לא האשים ישראל איש במותו, ביקש למסור את גופתו לניתוח פתולוגי, העיר, בין השאר, כי מוטב שהמדינה תפחית את מסייה.

לא היה זה המכתב היחיד. בתיק העור של ישראל גילה שבתאי מכתב שני, מיועד למשפחה. גם בו לא האשים המתאבד איש, רק ביקש לפרוע את חובותיו — סכום של 300 לירות, האנשים יצאו החור צה, התפזרו. החמסין נשבר.

בדירתו הקטנה ברחביה היה פרופסור מילטון רוזנבאום נרגש ביותר: הוא קרא את ההודעות וההאשמות בעתונות, חשב שגם לו, הפסיכולוג המומחה בעל השם העולמי, יש זכות לומר את דברו. הוא לא התכוון לדבר על המקרה הנדון: לשם כך היה עליו להשיג את ההיסטוריה הפסיכולוגית המלאה של סיני — דבר שלא היה ניתן לביצוע. הוא רצה רק להעיד על בעיית ההתאבדות בכללה. הוא הרגיש כי יש להדגיש כי ההתאבדות היא סימפטום של הפרעה נפשית — כי דרך כלל, הפרעה רצינית ביותר. הפרופסור

* בשעת ביקור חברי ועדת החקירה בבית סיני, לשם חקירת תנאי מהייתו.

נרשם לאוניברסיטה, חשב שמוטב לעבור מספר שנים קשות, כדי לצאת לדרך-חיים רחבה — ולא להשאר כל ימי חייו במאפיה, או מזנון. על אף כל זאת הקדיש שבתאי כל רגע פנוי כדי לעזור לאביו.

הבן השני, שמואל, נשא אשה, ירד ל-יפו, הלך לעבוד כסבל בנמל. אסתר וישעיהו הוסיפו ללמוד בבית-ספר עממי. אברהם נשאר עדיין בבית. המחירים הוסיפו לעלות.

סיני חייד. באחד הימים נכנס למזנון איש צנום, ארכיב משקפיים, בעל אוזניים גדולות ושער דליל, הושיט לישראל סיני מכתב. לא היה זה הודעה על מותו של דוד אמריקאי, שהשאר לו ירושה גדולה: דברים כאלה קורים לאנשים אחרים. לסיני קרו רק דברים יום-יומיים: המכתב היה ממשרד מסי-הכנסה, חבץ ממנו לשלם סכום מים מפליאים בגודלם: 465 לירות מסי-הכנסה, 200 לירות מסי-מפרעה, 25 לירות מסי-מקדמה — בסך הכל 685 לירות.

סיני חייד. הוא היה מוכן למכור את כל העסק שלו בככום קטן מזה — ולא נמצא קונה. שש מאות ושמנים וחמש לירות? היכן ישיג סכום כה גדול? הרי רק לפני ימים מספר קיבל 300 לירות כהלואה מבנק עולי בולגריה.

ישראל סיני מיהר ללכת למשרד מסי-הכנסה, להסביר את המצב. הפקיד האזין לדבריו באדישות גמורה: עוד סיפור אחד. הוא שמע אלפי סיפורים כאלה. איש אינו יכול לשלם. כיצד איפוא תתקיים המדינה, וכיצד יקבלו הפקידים את משכורתם? הן ביקור נשאר ללא תוצאות — ממש כמו עשרות ביקורים מסוגו.

פתק צהוב. הצרות לא באו אחת אחת. הן הצטברו, דרשו פתרון מיידי. בוקר אחד בא למזנון שני גברים, הביאו מכתב שני בעל תוכן אחר: הוטל עליהם לעקל תנור חשמלי, על חשבון מסי-מפרעה. הם הדביקו על התנור פתק צהוב: אם לא ישולם המס תוך עשרה ימים, יהפוך התנור לרכוש ממשלתי, יימכר במכירה פומבית. כעבור ימים מספר הופיע סיני במשרד מסי-הכנסה, שילם חלק מן הסכום הנדרש. הפתק הוסר.

מאותו יום ואילך לא היה ישראל סיני מסוגל לדבר על מסים מבלי להתרגש.

כמא הפוך. עתה ביקשה מול משבתאי לגשת למזנון, לראות מדוע בושש אביו לבוא הביתה. שבתאי הסכים: השתהותו של ישראל סיני נראתה מזוהה גם בעיניו. הנסיעה באוטובוס מספר 8 העירה נראתה בעיניו כאינסופית. החמסין הוסיף להעיק על העיר.

המזנון היה סגור. התריסים היו מוגפים, הדלתות נעולות מבפנים. שבתאי התדפק על הדלת, חיכה לתשובה — לשווא. לבסוף הדף את הדלת בכתפו, פרץ אותה במהלומה אחת. המזנון היה ריק. שבתאי נכנס לחדר הפנימי, ראה את אביו הלוי על אחת מן קורות-התקרה, לרגליו היה מוטל כיסא הפוך.

שבתאי מצא סכין, חתך את החבל, רץ

שבתאי זכר את אביו כאדם שונה לגמרי: עליו, אדיב, טובלב ושקט. שבתאי גם ידע שהמנוחה תחזור אליו ברגע שה מצב הכלכלי ישתפר: רק החובות, חוסר הכסף והדאגה המתמדת לפרנסת המשפחה מרטו את עצביו של ישראל סיני.

שבתאי זכר כיצד עוד בשנת 1948, ב-היותו בצבא, קיבל חופשה מיוחדת, בא לקבל את פני הוריו בנמל-חיפה. הם באו מבולגריה עם גלי-העליה הגדול. הם היו מלאים התלהבות ומרץ, השתקפו בירר שליים. ישראל קיבל מן האפטרופוס על נכסי הנפקדים דירה קטנה בבקעה וגם מא-פייה נטושה, שנמצאה מול הדירה. הוא החליט להמשיך במקצוע הישן: אפייה עוגות מזרחיות ובוגאצ'י.

בתחילה היה המצב משיעור צר. גם מול וילדיו של ישראל, שמואל, אסתר ו-ישעיהו, עזרו בעבודת-האפייה. רק אברהם,

והקשיבו לעדותו של גבר צעיר-פנים ר כסוף-שער, היה ברור מראש מה יהיו המסקנות. עדותו של הפרופסור-האורח מ-אמריקה, מילטון רוזנבאום, כוכב המדע הרפואי של האוניברסיטה העברית, היתה שונה לחלוטין מן העדויות הסכניות האפר-רות, גרושות המספרים, של פקיד מסי-הכנסה שקדמו לו על דוכן-העדים. הוא לא העיד על חייו של ישראל סיני, אותו לא הכיר כלל. אולם לעיני מאויני עדותו קם הכיפור האנושי לתחיה.

המתיחות בדירה הקטנה, אפופת הדלות, בבקעה, ירושלים, הלכה וגברה, כמו ה-חמסין הכבד, שרבץ מאחורי החלונות ה-פתוחים. מול סיני חיכתה לשונו של בעלה, ישראל, מחנותו הקטנה בעיר. הם היו תמיד חוזרים יחד, אך היום ביקש ממנה ישראל לחזור לבד: הוא ישוב יותר מאוחר. היום

חוקרים קורנגולד, ויתקין, איזרש מאחורי מספרים, דרמה

צעירה-בנים, היה מסתפק בזלילת העוגות: הוא היה קטן מכדי לעבור. היתה זאת עבודה קשה, שגולה מן ה-משפחה 15 שעות ביממה, אך היא ה-תלמה יפה: העסק התקדם, ועוגות-סיני התפרסמו בבקעה. כך חלפו שנתיים.

במקום עוגות, לחם. אחר בא ה-משבר. משטר הצנע הידק את הארץ ב-רעות-ברזל. מחירי חומרי-הגלם והמסים העפילו מעלה מעלה. הביקוש לעוגות ירד: האזרחים הסתפקו בלחם פשוט. סיני סגר את מאפייתו הקטנה, פתח מזנון בקרבת מרכז העיר, ברחוב ממילא.

שינוי המקום לא שינה את המזל. האצב הלך ורע. סיני שקע בחובות, חיסל אותם על-ידי יצירת חובות חדשים. גם שיחורורו של שבתאי מן הצבא לא עזר בהרבה. הוא

גם נשק לה על מצחה — דבר שנראה לה מוזר. לא, היא לא היתה צריכה להשאיר אותו לבד, אך החמסין היה מחניק. מתי הוא כבר יישבר?

כעת היא לא מצאה מנוח. כל שאון צעדים עורר אותה לפרוץ החוצה, להתבונן על סביבותיה. לא, זה לא היה ישראל. לבסוף בא הביתה שבתאי, בנה הבכור. הוא נכנס רק לרגע, מיהר להתרחץ ולהחליף בגדים, ללכת לספריית-האוניברסיטה: הוא למד כלכלה ומדעי-המדינה. בבית לא היה כל אפשרות ללמוד: המתיחות היה גדולה מנשוא.

עדיין, אדיב, שקט. המתיחות היתה גדולה לא רק הערב. בכל ערב, אפילו כי שישאל היה בבית, לא היתה כל אפשרות להתרכז בלימודים: האב היה עצבני עד מאד, וכל דבר היה מוציא אותו מכלייו. צבב זה נמשך כבר חודשים.

יתום אברהם סיני לפני חקירה, רעש

לו: הוא נידון ל-15 שנות מאסר, היעבר למוסד-חינוך במירוב, במרחק 200 קילומטרים מפראג, נכלא בתא אחד עם גנרלים צ'כיים, אשר אחד מהם היה בלתי-שפוי.

יד מושטת. כאשר כנס אירנשטיין ל-תאו, ציפה לקבלת פנים חמה: אחד הסוהרים גילה לו כי הגנרלים הבטיחו לרסק את שיניו של כל יהודי שייכלא בחברתם. אולם כל אנרופים לא הונפו. במקומם הושטו לו יד אמיצה — יד גיסו הכלוא של הר-משורר-הסופר הצ'כוסלובקי הנווד, קארל צ'אפק.

בינתיים עשה משדד-החיוץ הישראלי מאמץ צים נואשים לשחרר את אירנשטיין. גם הא-סיר עצמו לא ישב באפס-מעשה. הוא כתב אל נטיא צ'כוסלובקיה, ביקש חנינה, ביסס את נקשתו על הידידות המסורתית בין ישראלי-ראל לצ'כוסלובקיה, הבטיח לפעול להידוק הקשרים בין שתי המדינות.

התשובה על הבקשה באה רק כעבור שנה. ביום ד' שעבר הוזמן אירנשטיין אל מפקד מוסד החינוך, נצטח לקום, האזין בהתרגשות למסכת שהוקרא לו: התובע הכללי של ממשלת צ'כוסלובקיה ציחה לשחרר אותו ממאסרו, לגרוש מן המדינה.

עוד באותו יום הולבש יעקב אירנשטיין חליפה חדשה, אשר נקנתה בכסף שהוחרם ממנו, נמסר לאנשי-הצירות הישראליות בפראג. אנשי-הצירות נתבקשו לחתום על קבלה ש-אירנשטיין הגיע בשלום, לא היססו לעשות זאת: הוא היה משלוח רב-ערך.

דת

יובל עליו

השבוע חגג הרב עמרם בלוי (62) את יוב-

רות-השילומים פחות מחצי אחוז מכלל היי-צור הגרמני.

העתונאים שהשתעממו במקצת למשמע מ-חידושים והמספרים התעוררו רק עם רא-שית דבריו של ד"ר פליקס שניער, ראש מ-ח-השילומים. אמר שניער: "ככל שנקדים למצוא אומץ ולפתור את בעיית יחסינו עם גרמניה, כן יטב לנו".

היתה זו הצהרה כללית למדי, אולם הלל דן, מנהל חברת-השילומים, הסביר אותה ב-צורה שאינה משתמעת לשתי פנים: "היעול פרעון השילומים ואישור-הפיצויים האישיים יתאפשר רק אם נסכים לשהותם של נציגים גרמניים בארץ, ולבואה של משלחת מסחרית גרמנית לכאן".

העתונאים מהרו לאחוז בעפרונותיהם. א-ר לם עוד בטרם הספיקו לעשות זאת, הטיל דן פצצת אינפורמציה שניה: הממשלה תדון ב-קרב בבקיה של מתן רשות-כניסה לישראל לאינזיות גרמניות, נושאות סחורות-שילומים. הוא שכת, כנראה, את דבריו משרד-החיוץ, ש-הצהיר בשנה שעברה לפני עיתונאים כי "עגינת אניות גרמניות במימי ישראל לא תתכן בעתיד הקרוב".

לא היתה זאת ההפתעה האחרונה בדבריו של דן. בדבריו על בעיית הסכונאים הגרמנים, הוסיף ואמר: "הניצול היעיל של הציווד רב-הערך, שהומינה ישראל בגרמניה, יהיה א-פ-שרי רק אם היא תתיר לטכנאים גרמניים לבוא לארץ, להדריך את העובדים המקומיים".

בסיום מסיבת-העתונאים היה כבר ברור כי הלל דן לא אמר את דבריו על דעת עצמו: ממשלת ישראל נקטה בגישה ריאליסטית י-ר-חר, הבינה כי מצע עם סחורות גרמניות פ-ר-רושו גם מצע בלתי נמנע עם הגרמנים עצמם.

● מטע התמרים העין-רדיאני מסוגל ל-התקיים על מי התהום הערבתיים, ללא כל השקאה, בתוך המלחה: להפיק, עם זאת, יבול שזה לזה של תמרי עמק-הירדן הגד-לים באדמה פורייה על מיה-השקיה.

● עשב רודוס, מספוא רב-ערך לבקר, מסוגל להגיע באדמת הערבה לגובה של 2,5 מטרים, גובה שקשה להשיגו בכל איזור אחר בישראל.

● למרות החום הכבד, אין התרגולות המתורבתות סבילות מהתעלפויות וממח-לות, כמו באיזורים חמים אחרים, ונית-

נרגו מן הנסיון לערבב מדע בפוליטיקה: "אם אדם מקבל התקפת-לב במשרד-רמי-הכנסה, האם גם זה קרה באשמתו של שרת?" הוא הרים את שפופרת הטלפון, התקשר עם וועדת-החקירה, התנדב להעיד. **טעם רע.** זו לא היתה וועדת-החקירה היחידה. בו בזמן שהאולם הקטן של בית-המשפט המחוזי הירושלמי היה כמעט ריק מאדם, היה אולם קולנוע אנזבי, תל-אביב מלא עד אפס מקום: בליל שבת ערכה שם תנועת-החירות משפט ציבורי על הגשא: "מי אשם במותו של סיני?" גם כאן הסיקו מסקנות, הוציאו פסק-דין: במותו

חזון שמעון אירנשטיין

14 חודשים 4-7 מנועים

לגדלן ללא צינון הלול באמצעות המסרת מים, מצרך לא-זול בערבה.

פילוסופיה חזרית. צבי לוז היה מלא התלהבות מסיכוייו החקלאיים של המקום. "התמרים שלנו", אמר, "מבשלים לפני כל תמר אחר במדינה, וניתן להשיג עבורם בשוק מחיר נהדר. אותו הכלל חל גם על העגבניות שלנו, התופסות השנה שטח נכבד של שלושים דונאם, משיגות בשוק בעונה: מתה מחיר של לירה או לירה וחצי הקילו. גם התרגולות יוכלו לפרנס את עצמן בכבוד, אם ייוצר באילת ובמחצבה שוק סמוך. והעדר שלנו אינו זקוק לכל מוזן נוסף, פרט לצמחי המלחה שהוא מוצא בשפע בקרבת נחל הערבה".

האם חושבים צבי לוז וחבריו להשתקע במקום בקביעות? השבוע, כאשר חגגה עין רדיאן את ראשית שנתה הרביעית, לא היתה לו תשובה ברורה על כך. "אני חושב לנסוע בשנה הבאה להודו. אמר מהורהר. "הפילוסופיה היהודית נראית לי כל כך מעניינת".

שילומים

פצצת-אינפורמציה

השבוע הצטופפו שלשים איש באולמיה-ישיבות של אגודת-העתונאים, תל-אביב, הא-זינו לדין-חשבון מלא על כל אשר התרחש מאז נחתם הסכם-השילומים בין ישראל וגר-מניה המערבית, בשנת 1952.

הגילויים שהושמעו באותו מעמד היו רבי-חשיבות: שנתיים ועשר חודשים לאחר חתי-מת ההסכם כבר מולאו רבע מהזמנות ישראל ללוק, ציווד כבד ומוצרים אחרים. סחורות ה-שילומים שנמסרו לישראל עד כה נערכו ב-900 מיליון מארקים גרמניים, מזה 250 מיליון מארקים, שניתנו כמפרעה על חשבון השילור-מים בעתיד.

בראש רשימת ההזמנות של ישראל עמד, כמוכך, הדלק: 225 מיליון מארקים מכספי-השילומים הוצאו עליו לבד. משאר הסכומים הוצאו 45% על חומרי-גלם. בשנה הבאה תגדל ההקצבה לחומרי גלם עוד יותר.

השיעומם פג. בתוך כל הרעש שנתער-רר בישראל וגרמניה מסיב להסכם-השילור-מים נשאר דבר אחד ברור: הסכומים ש-שיל-מה גרמניה לישראל לא פגעו כלל בעוצמתה התעשייתית. לפי הערכת מומחים היה סו-ר-

של סיני אשם המשטר כולו וגם אלה ש-נתנו את קולותיהם למפלגות הקואליציה. הקהל יצא מן האולם כשבפיו טעם רע.

נוב

הם יחליטו מחר

בסוכה קטנה, בנוייה מלבנים וכפות תמ-רים מיובשות, השתרע על מיטה מאובקת היטב צבי לוז*, (25), כשרק תחתוניו האפורים לעירו וקרא בשקידה רבה כמה ספרים ודונים בפילוסופיה האכזיפסטנציא-ליסטית של קירקגאארד וסארטר. לא היה במראה שום דבר מוזר, אילמלי התרחש בלב הערבה, בקודה השוכנת 41 קילומטר צפונית לאילת והנקראת בעברית צחה יטבתה ובערבית צחה עין-רדיאן.

לא היה זה הקו המזרז היחיד בצבי לוז, שמאו ילדותו מכנים אותו כל מכריו "צביביק": דוא החל את חייו כבן קבור-צה, דגניה ב' שעמק הירדן, אך בחזורו משיירותו הצבאית במלחמת תשי"ח הביא אותו, פרט לשם דוקרני ודרגת סרן, גם הש-קפות מרדניות במקצת לגבי רעיונותיה, ובעיקר לגבי חייה, של קבוצתו הוותיקה. לאחר שנתיים של נס ון למאבק על דעותיו הבלתי-בהירות, אך הנובעות מאי-סיפוק מן-הקיים, החליט כי סיכוייו לנצחון הם אפסיים, גמר אומר להיסוג, יצא לשנת לימודים באוניברסיטת העברית בירושלים, בה ניסה למצוא פתרון לבעיותיו בקורס פילוסופי.

ממזרח יצא מתוך. השנה הסתיימה מבלי שכתבי קאנט והגל יקרבוהו אף ב-מקצת לפתרון הנכסף. "צביביק" החליט לנסות לעבור קורס אחר, ירד במכוניתו המשאן הראשונה שנודמנה על דרכו לעין-רדיאן. הוא לא היה יחיד: פרט ליחידת הנח"ל הנמצאת במקום, שרשמית הינו הר-אחוזת צבאית בלבד, התלקטו שם עוד בניו ובנות ממשיקי ההתיישבות הוותיקים (בניניה: גבע, אפקים, מסדה). בעוד ש-יחידת הנח"ל מהמה מחנה צבאי, בעל אופי מיוחד אימנם, התמסרו הם לתפקידם מתוך התנדבות בלתי-מאורגנת, לקחו על עצמם את גי ולו של המשק החקלאי המקומי, הועיר עדיין.

תוך כדי עבודה גילו כמה פרטים מעניי-נים:

• בנו של ח"כ מפא"י קדיש לוז.

עמרם בלוי ובניו על ספסל הנאשמים

50 2* ליובל 50"

לו ה-50. לא היה זה יובל הסמכתו לרבנות, או נישואיו, או הקמת קבוצת-קנאים שנת-פרסמה בכל הארץ בכינוי נטוריקרתא. היה זה תג אחר לגמרי: זו הפעם ה-50 נעצר הרב והואשם בהפרת הסדר הציבורי.

ב-49 50' המקרים היה כתב-האישום מוג-סח באחידות מפליאה: "ביום שבת (תאריך), יצא הרב עמרם בלוי עם קבוצת-חרדים ו-הפריע לתנועת-מכוניות ברחובות-ירושלים". גם פסק-הדין היה אחיד: ערבות עצמית ל-התנהגות טובה.

אך מה ערך יש להתחייבות בפני שופט בן העולם הזה לעומת הסכנה הנשקפת לחוקי תורת-משה? כל פסקי הדין לא הועילו. לא הועיל אפילו גירושו של הרב לכלא-יפו. הוא הכריז שהוא יצום עד מחרת, אם לא יוחזר לירושלים הבינלאומית. השלטונות מיהרו ל-החזירו.

פעילות חילונית השבוע היה כתב-האישום שונה במקצת: הרב עמרם בלוי ה-עביר את פעילותו לימות-החיל. ביום ג' ש-בר ניגשו הוא, בנו ישעיהו וקבוצת-חרדים למגרש ספורט ירושלמי, זעקו מרות על ה-בנים והבנות ששיחקו בכדור יחד. היתה זו תחילת דרך בלתי רגילה, אך סוף הדרך היה רגיל בהחלט: תחנת-המשטרה.

הפעם סירבה המשטרה לשחרר את בלוי בערבות עד יום-המשפט, ורק ביום ו' הובא

חוזרים

משלוח רב-ערך

השבוע ירד ממטוס בעל ארבעה מנועים בשהד-התעופה בלוד גבר היחיד, עטוף במעיל-חורף. העתונאים והצלמים עטו עליו כמו זא-בים רעבים, הפרידו בינו לבין אשתו ושני בניו שחיכו לו. לא היה כל פלא בכך: האיש היה שמעון אירנשטיין, שחזר ארצה לאחר היותו עצור משך 14 חודש בצ'כוסלובקיה.

"לא ישבתי בבית-סוהר", הכריז אירנשטיין בלוד, "נכלאתי במוסד לחינוך".

החינוך התחיל בסתו 1952, כאשר ביקר אירנשטיין לרגל עסקיו בצ'כוסלובקיה. הוא נעצר באורח פתאמי והוואותיו שימשו בידי הקומוניסטים כחוליה חשובה, כדי לקשר את ישראל עם ארצות-הברית, להאשימן באירגון רשת-מחתרתית נרחבת. הן שימשו גם גורם מכריע בפסק-דין המחט שהוצא על רודולף סלאנסקי, מי שהיה מנהיג המפלגה הקומו-ניסטית בצ'כוסלובקיה, ועל קבוצת חבריו מצמרת-המפלגה — ברובם יהודים. משפט-סלאנסקי היה אחד השיאים בגל האנטי-ציוני שסחף את הגוש המזרחי, נסוג רק לאחר מות סלאני.

"הודאותי לא באו מתוך כפייה", סיפר אירנשטיין לעתונאים, "הודיתי מרצוני ה-טוב". אולם נראה כי רצונו הטוב לא עזר

השריפה ברחוב איתן
הצמיגים נדלקו

אולם אם נימתי-הבלגה שבגילוייה הדעת

מתברר שאין זו הפעם הראשונה שהכדור
רם הפירחים של עמוס וילנאי משמשים
נושא לכותרות עתוניים. לפני כשבועיים ב-

שר על המשמר הימצאותן של צלחות
מעופפות בשכונת התקווה, המקורבת ליד
אליהו, בדיוק באותה שעה בה העיף עמוס
עם חברו, כדורים מעופפים.

לשאר פגעי הסבך והאדם, בהם נאשם
לאחרונה הגדנ"ע, נוסף השבוע פגע חדש
לאי-קטן: צלחות מעופפות. לא נשאר אלא
לתמוה מי אשם באותו פגע, בצרפת, אר-

אסונות

צחנת הגומי

בן-ציון מאיר זינק ממקומו, ליד שולחן-
הכתיבה של בית-החרושת לגיפור-צמיגים
הנצחון, הנמצא ברחוב איתן, יפו: באפו עלה
ריח מבשר-רעות — ריחו של גומי חרוך.
הריח לא הכויב: הוא בא מכיוון ערימת
צמיגים ענקית, שהוקפה במסך-ששן. בן-ציון
זינק אל הערימה, הפעיל את מכשיר-הכיבוי
— לשא. לא היתה לו ברירה אלא להזעיק
את הכבאים.

שש דקות לאחר מכן כבר נמצאה במקום
מכונת-הכיבוי הראשונה. בעקבותיה באו אר-
בע מכונות נוספות. אולם הלהבות לא שמו
לב לחמה האנושי, שהסתער עליהן, הוסיפו
לזלול את הצמיגים, סיכנו את כל גוש הבניין
נים על חנויותיו, בית-הדפוס והגגיה שבו.
רקע הדליקה התברר במקצת רק לאחר ש-
הגיעו למקום קציני משטרה גבוהים ונציגי
חברת-הביטוח ליג, בה בוטח בית-החרושת:
המקום לא התאים כלל להקמת בית-חרושת
לגיפור צמיגים. דיירי הסביבה ידעו זאת עוד
לפני הדליקה, הריצו מחאות נואשות לעי-
רייה, התריעו על הסכנה של החזקת גומי
דליק בסביבה סואנת, מלאה בתיימגורים.

העירייה לא שמה לב למחאות, ממש כשם
שעתה לא שמו הלהבות לב להחום שבין
בית-החרושת למוסדות הסמוכים: לבית-ה-
דכום הסמוך נגרם נזק של אלפי לירות, ל-
אחר שהושחת מלאי הנייר שבו על ידי זרמי-
המים העזים.

במשך כל היום נאספו המונים ליד בית-הח-
רושת הבורע, שאפו אל קרבם את צחנת-ה-
גומי, עקבו אחרי מאמציה-שהוא של הכבאים.
דבר אחד הפליא את כולם: שש חביות סר-
לר שעמדו על גג בית-החרושת והדוד העני
קי שלו לא ניזוקו כלל. היתה זאת הוכחה
נוספת לייעילותם של כבאי תל-אביב, שהצלי-
חו לאתר את האש, להציל את גושי-הבניינים
כולו.

הארץ

בין הנאשמים ברצח... יעקב אליהו,
בן 727 (על המשחר).

אסתר מ, נתיב-הליה.
זכור, נפתח נגדו תיק קודם ב-
אשמת אונס בתו של צלאח אל-דין.
נמצא מלאי של משקאות יקרים,
שניגנו לפני זמן מה ממלון דת-
אביב (ידיעות אחרונות).
אורה פינק, תל-אביב.
סימפוניית הגנבים.

בצפון הארץ, עורר את קנאתם של התע-
שיים הפרטיים.

התעשיינים הפרטיים לא היו היחידים
שקינאו. הקינאה במפעלי-הענק ההסתדר-
תיים של חיפה וסביבותיה אחזה גם ב-
מנהלי סולל-בונה בדורום הארץ ומרכזה, ער-
רה אותם להקים מפעלים דומים. אחד
המפעלים: בית חרושת חמת בנחלת-יצחק.

חמש מחלקות. הלל הכהן (לא קרובו
של דוד הכהן), מנהל סולל-בונה במרכז
הארץ, שש את עיניו על מפעל חמת עור
לפני שנים מספר החליט להפכו למפעל
שלא יפיל בגודלו ממפעלי חיפה. הוא
חבר שטח אדמה גדול מרשות-הפיתוח,
הקים מבנים חדשים. לאחר שהושקעו מיליון
ומאה אלף ל"י במבנים ומיליון ל"י נוספות
בציוד חדש, הפך חמת למפעל ענקי, ה-
מעסיק 400 עובדים, כולל חמש מחלקות:

- מחלקה ללבנים ומכשירי-עזר לעבור
דו-בניין. עוסקת עתה בהקמת מבנה הפ-
לדה לבית התזמורת הפילהרמונית.

- מחלקת ארמטורות וסוללות ברזים.

- מחלקת פירול המייצרת צירים ומג-
עולים, המספקים את כל צריכתה של סולל-
בונה, מיוצאים גם לתורכיה.

- מחלקה לייצור-מסמרים, שהנחיתה
מהלומה ניצחת על קרטליה-מסמרי הפרטי.

- מחלקה לייצור כלר-שולחן, שנוצרה
הן שותפות עם הון פרטי.

השבוע, כאשר סיירו עתונאים על-פני
בית-המלאכה הנרחבים של חמת, התפעלו
מהיקף-הייצור, הופתעו בהיותו להם כי
זוהי רק התחלה: מנהל-המפעל, יצחק
כהן, אחיו של הלל, גילה להם כי הון
חודשים מספר יוקם ליד המפעל מוסך
משוכלל, בשיתוף-פעולה עם אש"י, יעסיק
250 עובדים נוספים.

תולדות

שמן למדורה

בסערה שהשתוללה על דפי העתונות
הישראלית לאחר רצח רמי רוזנברג בר-
חובות (העולם הזה 888, 889) בלטו ש-
ושם גלים קטנים, אך טעונים האשמה כב-
דה, שהיחסו נגד חבריו של הנרצח: עתו-
נים רבים ציינו כי אנשי התנועה המאר-
חת עמדו ליד הקו, ראו את חברים עמי
יוספון מוכה ואת רמי רוזנברג נדקר, לא
רגיבו כלל.

אפשר שהגלים היו מת-פצים מבלי להש-
איר עקבות, אילולא שלחו בוגרי קן הת-

הרב בפני השופט משה פרץ, שאישר לו
ערכות בסך 50 ל"י עד פסק-הדין.

אולם כאן נחקל הרב בבעייה חמורה: איש
מן החרדים שמילאו את פרוודור בית-המש-
פט לא רצה להוציא מכיסו סכום כה גדול.
הבעייה נפתרה רק כאשר נשלח אדם למאה-
שערים, הביא את הכסף. בלוי עצמו חיכה
באדישות, אמר בחיך: "לא איכפת לי אפילו
אם אשאר כאן. הרי אין זו הפעם האחרונה."

בית-חרושת לנסים

גלילה קלונס התכוננה ללכת לישון. היא
הציעה את המיטות בביתה הקטן ב"פוי. יצ-
אה אל המסדרון, כיבתה את האור, פרצה
בזעקת-אמים: תמונת-ישו, מסוג התמונות
השכיחות במבתי הנוצריים-אורתודוקסים, ה-
ת: אפפה אור מופלא.

כעבור דקות ספורות, כאשר פגה במקצת
התדהמה, מיהרה גלילה להעיר את בתה
קליאו: "אירע נס גדול: תמונת הצלב
כאירה!" קליאו התחסה לסיפור המגומגם
באדישות: היא חשבה שאמה הזקנה (50)
שקועה שוב בהזיות, השכיחות אצלה מאז
שיכלה את בעלה ובה במלחמה. רק לאחר
שצאה וראתה את התמונה שוכנעה, כרעה
ברך, ותפללה בדבקות.

המדע לא הכויב. במשך שלושת הי-
מים הבאים שחקו בני משפחת קלונס כדי
גים: הם פחדו כי זעם אלוהים יונח עלי-
הם, אם יגלו כי תמונה, הנמצאת בידיהם
למעלה מעשרים שנה, החלה מאירה לפתע.

אולם סוד כזה אינו יכול להישאר כמוס.
ביום השלישי לאחר שסיפר בנה של גלילה,
אלכס, העובד כנהג בתל-אביב, לאחר מידי-
דיו על התמונה, נתמלא הבית הקטן המוקף
אדם: כוהנים, יהודים, מוסלמים, נוצרים,
עתונאים, עולי רגל מרמלה, לוד, חיפה
ועכו. הכמרים התפללו לפני התמונה במשך
24 שעות, אחר העבירה לכנסיה היוונית.

אולם השבוע התעוררו בליכם של כמה
מראשי העדה היוונית חששות כבדים: הם
חששו שהנס אינו נס כלל. הדרך הטובה
ביותר לברר זאת היתה לפנות אל הסמכות
המדעית הגבוהה ביותר בישראל. שלושה
אנשי-דת יוניים, בתוכם הכומר פילומניוס
וגבאי-הכנסיה אליהו באה, הוזמנו מונית,
העמיסו עליה את התמונה, נסעו למכון
ווייצמן ברחובות.

אנשי-המכון לא הכויבו. ד"ר הירשברג
שדבק את התמונה מיענח את דמסתורין
חך שעה קלה: מתחת לשכבת הצבע של
התמונה נמצאה שכבה דקה של זרח.
ברבות השנים, לאחר שנשתחק הצבע, החל

אליהו באה וישו הזורח
הנס התפוצץ

נועה המאוחדת הרחובות, מיד לאחר
המקרה, גילוי דעת מפורט לעתידות.

איש לא עזר. בגילוייה-הדעת תיאר עדי-
ראה את תיגרת-הדמים לכל פרטיה, הדי-
גישו כי אנשי תנועת-הנוער כמעט ולא
הגיבו על התגרות. אחד מחבריהם שניסה
להשיב מידה כנגד מידה הוכה קשות, נא-
לץ לבלוע את פיו כשזרועו נקועה ואח-
דוט משיניו שבורות. גם בתיאור החיגרה
בין כנופיית התוקפים וחניך הפנימייה הצב-
אית, עמי יוספון, הודש כי איש לא בא
לעזרת המוחק. מדרך התנועה המאוחדת
היכה אף הוא קשות, אך העדיף "מסיבות
שונות" שלא להגיב בכוח.

כיוור מלא צלחות. אמרתי לכם שזה

יציח" — קרא עמוס בקול מלא נצחון
להוריו חבריו ומכריו שרק רגעים אחדים
קודם לכן אמרו ש"לא כדאי" ו"תפרוץ
דליקה" וב"פעם אחרת". "זה לגמרי לא
מסובך" — סיכם ממש באותם רגעים בהם
התווכחו מיכאל בר וידידיו אודות החפץ
המור שנעלם אי-שש בכיוון שכונת-החק-
וה.

השכנים הראו לי את העתון" — ספר
בחיוך עמוס, כשהוא רכון על כיור מלא
צלחות-שאינן-מעופפות, לאחר שנתרוקן
תוכנו בארוחת-הצהרים. "רצתי לדבר וספרי

סירת הפינסינג מלווה את שתי הנערות הלא-מיאנש הישרא

עם שחר. בבית ה-Y.M.C.A. ליד הכנרת
לוגמות שתי השחיניות, עדנה (ימין) ומלכה
את התה החם. מבעד לחלון נראה הים הסובל
באור קרני-השמש: הזירה של המבחן הגדול.

זכנות אחרינות. עדנה בורנשטיין מהדי
קזת את משקפיה, שאינם חדרים למים, לאחר
שמרחת על גופה שיכבה עבה של שומן
כאצעי נגד קור. היא נעזרת במציל תל-אביבי.

אל הים! בשבע ועשר דקות יורדות השתיים
מחוף טבחה, נכנסות לכנרת. המים קרים כמו
קרח אולם השחקניות יורדות ללא רתיעה,
הן יודעות כי זוהי רק התחלה של המאמץ.

נקודות המשבר. לאחר שעות רצופות של שחייה נראית פתח
מלכה טנבאום עייפה מאד. משבר דומה עובר על כל המשתתפים
במשחים ארוכים. כדי להתגבר עליו דרוש מחוץ לכוח פיסי, רצון גדול.

המלצר בבית-הקפה הקטן, ליד המזח
הישן של טבריה לא היה משוכנע כלל.
השעה היתה מאוחרת, המזח היה שומם
מאדם, וכל לקוחות נוספים לא נראו לעין.
לא היה לו כל טעם להאזין לדבריי-שטות
מפי שתי הנערות הצעירות ומלחיהן. "הפ'
סיקו למחות אותי ואימרו לי בדיוק מה
אתם רוצים", אמר בנימת נזיפה, "בשעה
כזאת אינני מוכן לשמוע כל סיפור מסורף
על שתי נערות, הריצות לצלוח את הכינרת
מצפון לדרום. שום אישה לא עשתה זאת.
שום אישה לא תעשה זאת — ובוודאי שלא
שתיכן!" הוסיף בשלחו מבט מלא על-
יוגית גברית בשתיים.

פחות מעשרים וארבעה שעות לאחר מכן
ישבו אותן שתי נערות ליד אורן שולחן,
הזמינו משהו לאכול. הפעם הן נראו שבו-
רות ורצוצות מעייפות. שערותיהן צנחו
על מצחן בקוצצות לחות, אולם על שפ'
תיהן ריחף חיוך שקט, מלא נצחון.
כי מאחורי שתי הנערות נשאר אחד ה-
מבחנים הקשים ביותר של כושר ספורי-
טאי וכוח-סכל: מלכה טנבאום ועדנה
בור-שטיין היו שתי הנשים הראשונות כי-
היסטוריה, שצלחו את ים כינרת מצפון
לדרום.

התלאות ושכחו

בתחילתו היה המבחן מלא וגדוש תקי-
לור. אפילו מלכה, הבלוגית אפרורית, הי-
מאמינה באמונות טפלות, שעלתה לארץ מי-
הולנד לפני שש שנים, לא ידעה מה יהיו
התוצאות. עדנה סבלה מכאבי-בטן. הסירה
מטבריה אחרה בשלוש שעות. תחזית מוגי-
האוויר ניבאה לרוח-סערה.

אולם ברגע בו גמרה גופן של השתיים
בשומן, והמשקפיים והכיפות הוצמדו אל
הראשים, נשכחו כל התלאות. עתה ידעו
הן רק דבר אחד: עליהן לחתור קדימה,
בעקבות הסירה, שתוביל אותן אל מטרותן
— במרחק 21 קילומטרים משם והלאה.
מלבד ההחלטה התקיפה לא היה בין שתי
השחיניות כמעט כל דבר משותף. בה בי-
שעה שמלכה הבלוגית התקדמה בקצב
של אוטומאט, כשכל אחת מתנועותיה יעילה
חוסכת אנרגיה, פיגרה עדנה כמה מט'
רים אחריה. גם תנועותיה של עדנה היו
איתנות וקצובות, אולם הן היו איטיות
יותר.

עדנה, צברית כרוגטית תמירה וחמודה,

אשר התגוררה מר-
בית שנותיה אצל
בני משפחתה באר-
צות-הברית, חזרה
לתל-אביב רק לפני
שנה, היתה מלאה
החלטה נחושה: לצ-
לוח את הכינרת או
למות. היא לא היתה
מודאגת. היא היתה

האריזה הראשונה ניתנת לשחיניות במרחק-מה מסבחה. הן עדיין רעננות, מלאות מרץ ומר-
הוא אחד המלווים שנכנס מדי פעם בפעם המימה, שחה ליד צולחות-הכינרת, כדי לעודד אותן

בטוחה כי היא לא תמות. כעבור יומיים
היה עליה לצאת לקלט של צה"ל — והיה
עליה להגיע לשם כאלופת-שחייה, לא כנערה
רגילה.

מלכה, בתה של מורה לשחייה, למדה
לשחות עוד באמסטרדם, בהיותה בת שני-
תיים, בלטה מאז את מרבית ימיה בבריכות-
שחייה שונות. לעומת זאת החלה עדנה
לשחות בגיל מאוחר יותר, אולם אהבתה
לספורט המים היתה עזה לא פחות.

בהיותה בארצות-הברית, היתה עדנה שו-
חה למרחקים גדולים, כשהיא מלווה על ידי
אנשי משמר-החופים. אנשי-המשמר היו מת-
חלפים מדי כמה מילין, אולם השחינית
הישראלית הצעירה היתה ממשיכה.

סיפור נונע ללב

משחה-המאראתון הראשון בו השתתפו
שתי הנערות היה צליחת הכינרת מן המזרח
למערב — למרחק של 9 קילומטרים —
שנערכה בשנה שעברה. הנערות אשר הת-
ידדו לאחר שביקרה עדנה בבריכת גלייגל
התל-אביבית, מקום שם עבדה אמה של
מלכה כמצילה, החליטו להצטרף למשחה
לילה אחד לפני שהוא נערך.

הן ארונו את בגדיהם, הכיפות והמש-
(המשך בעמוד 18)

„איכלו משהו“. עדנה מקב-
נתחב ישר לתוך פיה, מבלי ש-
של המשחה אכלו השחיניות ש

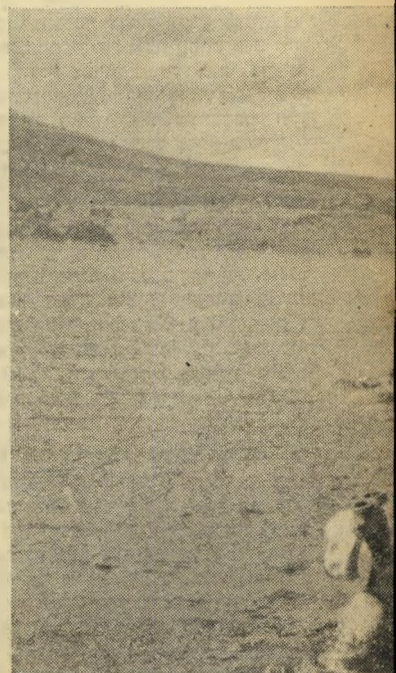
חירופי-סינגון. צולחות-הכינרת החליפו את סינגון השחייה שלהן מדי ששתיים: המעבר
מצורות-שחייה למשחה עודד אותן, השייח מהן את העייפות. בתצלום נראית עדנה (ימין)
שוחה בסינגון-פרפר, ואילו חברתה מלכה ממשיכה להתקדם הלאה בשחיית-חזה

צלחו את הכנרת לארנה ול' נכבש!

בשבוע שעבר, הבריכו שתי סוכנויות בינלאומיות — יו. פי. וסוכנות הידיעות ה- צרפתית — ידיעה שפורסמה במאות עיתונים ברחבי ה- עולם: בפעם הראשונה צל- חו שתי נשים את הים הק- דוש ביותר לנצרות, ים כנ- רת, לאורכו שתי השחיין- יות: מלכה טננבאום ועדנה בורנשטיין, צעירות תל-אבי- ביות שפנו למערכת „העולם הזה“ בבקשה שתאפשר להן לנסות את כוחן במיבצע ספורטיבי אשר אף ספור- טאית אחת לא ניסתה לבצ- עו לפניכן.

בשבת האחרונה התקיימה הצליחה, בחסותם המשות- פת של עורכי „העולם הזה“, „פרונטפייג“ ו„אסי אס“, אשר סיפקו לנערות סירות- ליווי, מצילים לשעת הצורך וכן שופטים שיקבעו את הי- שגיהן.

במקצת מן המים הקרים, השוחה השלישי געי המשר המעטים ולרומם את רוחן.

הדבש הוכנס לתפריט השחיניות במיוחד, היות והוא מכיל מספר רב של קאלוריות, עטה את פניה, מסביב לעיניים, כדי להפיג את לחץ משקפי הגומי, להזרים את הדם מחדש. עלת: הם מגינים על העיניים, מונעים את השפעתה ההרסנית של הטבילה הממושכת, אשר לא הירבו עד כה במשחים לסווח ארוך, כמעט ולא השתמשו במשקפי שחייה.

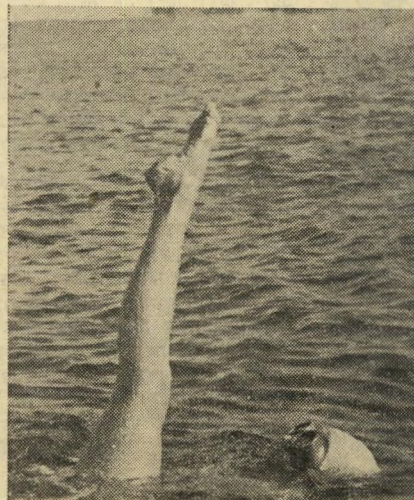
חיבוק הניצחון של מלכה ועדנה מציין את סוף דרכן הארוכה, בשלב האחרון של המשחה הסירה מלכה את המשקפיים, עדנה הרכיבה אותם עד הסוף. היא הפגינה בגמר המשחה את יכולתה, התקדמה בסיגנון פרפר המעייף. סיגנון זה הוא אחיהס הצעיר של סיגנוני השחייה האחרים, פותח על ידי שחיני אוסטרליה ידועי השם, מצטיין ביופיו ומהירותו. עדנה השתלמה בו בתקופה הארוכה של שהותה בארצות הברית, עת שחתה קילומטרים רבים.

כמו רובים. השומר עזרא כהן מקרצף בעזרת סכין את השומן מעל רגלה של עדנה, נזכר, בודאי, בגירוד הגריו מעל רובים חדשים.

דייג לילי. שני אנשי משמר החופים שולים מתוך הכינ- רת דג מיוחד במינו: את מלכה טננבאום שהגיעה ראשונה בצליחת הכינרת לאורכה, הקדימה את עדנה בעשרים דקות.

התעמדות בוקר. מלכה מרימה את רגלה מתוך המים, מותחת את שרירה מבלי להפסיק את השחייה. זהו אמצעי בדוק נגד התכווצות שרירים.

ידי המלווה חתיכת שוקולד. השוקולד תפסיק את השחייה. במשך כל השעות פעמים. בהגיען לחוף היו רעבות מאד.

ריטה קאניניו הופיעה בסרטים אך נשארה אלמונית לעת עתה.

כך מסירים כסיה. אנשים אינם מלאים כי הם סרט על אודות טייסים אמריקאים וריטה שחקת בו תפקיד קטן של אשת טייס. היא עדיין לא מצאה את מקומה על הבד; התפיד קיד היה של אשה צנועה וטובה. אבל היא עשתה רשם טוב.

הפתח לפרסומת גדולה נקבע לפני בעת שהופיעה בתפקיד של אשה מפתח ביום וחול. (1941). לינה דאנל היתה אשתו של טריריו טירון פארא וריטה-אשת-האצילים ה- מסובבת את ראשו לאחר שנחפרסו חיך, נענוע שוק, מבט שהתפרש כמלא תשוקה — וריטה הפכה להיות שם דבר.

ההצלחה באה במהירות מסחררת. האשה שעד כה לא נתן בה איש, פרט לכמה וכמה זאבים הוליבודיים הצדים נערות תועות, מבט שני היתה לרכושה היקר ביותר של קולנוע ביה, אשר החלה מוציאה סכומים עצומים לפרסומה. הארי כהן הזמין עבורה כמה וכמה תסריטים, כדי שיבליט את כשרונותיה המיוחדים לה. היא הופיעה בדמויות שונות: רקדנית תיאטרון וול בנערת השער, יצאנית החברה הגבוהה בנילדה.

גילדה היה הצלחתה הגדולה ביותר לפני הקרע עם קולומביה. הסרט הוול, אך המב- ריק הזה סובב יותר מפעם אחת את כדור הארץ. הכל הודו שריטה אינה יודעת לשחק, אך כנגד זה היא מוכיחה בדברים אחרים. נדמה כי עד גילדה לא ידע הקולנוע סרט כה אירוטי, אף על פי שהוסרט בהתאם לכל תקנות הצנזורה האמריקאית החמורה.

“אין ריטה צריכה להתפשט כדי לגרות,” הכריז מנהל-הפרסומת של קולומביה עם צאת הסרט לאור. “די לה להסיר כסיה מעל ידה, ואז —”

התמונה בנילדה בה מסירה ריטה את כי- סיתה, היה לסנסאציה.

גאונות לא נסבלת. פרסומה של רי- טה הביא לה הצלחה גדולה בחברה ההול- בודית, וגם שנאות רבות. שריטה התייחסה אליה במזג הטרופי שלה: לאחר שהשמיעה הערה מעליבה על יריבתה בשטח הסרטומר בטי גרייבל, הפליטה הזמרת בהירת ה- שער: “אין, דבר, הכל ידיעים שריטה חזה מלאכותי, פרט לבעלה, כמובן.”

בעלה באותה תקופה היה אורסון וילס.

כאשר נישאה ריטה לילד הפלא של ברוד- ביי והוליבוד נדמה היה כי הגיעה אל שיא ההצלחה המשפחתית. איש לא קיווה כשר

ריטה כ-שדומית- יותר בגוף

הוליבוד

העיקר. השוקיים

(ראה שער)

המודעות הכתירו את הסרט בתואר “הפצ- צה של העונה.” הם צדקו. נגרת טייד תומפ- סון היתה אמנם פצצה. של ריח רע.

אבל הקהל — לא היה איכפת לו. ערב נסגרה קופת הקולנוע שעות לפני תחילת ההצגות. אורחיה הטובים של ישראל שלמו כספם ברצון אם כי ידעו שלא יראו סרטוב. הם גם ידעו שאין בסרט מאומה — פרט לדבר אחד. אך הם הסתפקו בזה. הדבר: אשה בת 34 (לפי הערכתי היא) בשם מרגא ריטה קאניניו, אם לשתי לילות, הידועה ב- עולם הגדול בשמה המקצועי ריטה הייתה. הקהל בעולם כולו — ובישראל — לא נהר אל נגרת טייד תומפסון על מנת שיראה עי- כוד קולנועי של סיפור מפורסם מאת סר- כרסט מוהם; ולא כדי ליהנות ממשחקו של חוזה פירר, האומלל ביותר בתפקידו בסרט. הקהל לא בא גם לראות את ריטה משחקת; הכל ידעו שאין יודעת כלל לשחק. הוא בא לראות את ריטה מנערת עת עכונה בצבעים “טבעיים” ובשלושה ממדים. סופר צעיר, שראה את התור מתפתח אצל קופת קולנוע ארמון דוד, תל-אביב, ליד התמונות המגרות, הפליט בלעג מר:

“עולם מטומטם... (שבו) לישבן יש יותר כח מאשר לראש.” אחר הלך וקנה מאת אחד הספרסרים שני כרטיסים.

הצלחתה של ריטה, לאחר שנעדרה שנים אחדות מהוליבוד לא היתה רק הצלחתה ה- אישית של הנערה מן העיירה אקוואה קאלי- נטה, (מקסיקו). היתה זו גם הצלחתו של הארי כהן, מנהל חברת קולומביה ההול- בודית, אשר הבחין בכח המשיכה של ריטה בעוד אשר מפיקים אחרים, גדולים וחשובים ממנו, לא שמו אליה את לבם.

“לעומת ריטה שלנו,” הכריז כהן בנאוהו בהצגת הבכורה של טייד תומפסון, “מאריילין מונרו היא ח בבת.”

והוא לא התכוון להשחת את כשרונותי- הם המשחקיים של שתי הנשים. כשרונות מש- חק, ידע כהן, קובעים אך מעט מאד בקופה. בידי היתה השקנית המגרה ביותר בהול- בוד; הוא לא רש ממנו יותר מזה.

מהירים מפולפלים. לא תמיד היה יח- סיהם של היחירת וכהן כה ידידותיים. פע- מים אחדות במשך השנים הרבות שבהן קשו- רה ריטה בחווה עבודה עם קולומביה, נאלץ המפיק להשמיע דברי בקורת חריפים על כו- כבתו הראשית. כי ריטה, משהרגישה שעמ- דתה בעולם הקולנוע איתנה, החלה נוהגת בחומז, דוחה תפקידים בסרטים ומזנקת ל- תוך הרפתקות אהבה סוערות.

“היא הורסת את הקאריירה שלה,” זעק כהן

הוא טעה. לא בלבד שהקאריירה של ריטה לא ניזוקה, למרות שנעדרה פעמים מספר מהוליבוד בגלל אהבותיה; היא עוד זכתה בסכומי כסף ניכרים כל אימה שנתגרשה מבעל. בחיים מסרה ריטה את עצמה במהירים מפולפלים בהרבה מאלה שהלמו כמה מתפ- קיזיה על הבד.

אולם כאשר הגיעה ריטה להוליבוד היתה בהרבה פחות קאפריזית. כאשר ראה סוכן שחקנים גיימס רייאן את ריטה רוקדת (עם אביה, רקדן מקצועי) במועדון לילה בעיר מולדתה אקוואה קאלינטה, הזמין אותה ל- שולחנו, גילה לה כי בהוליבוד מבקשים רק- דנית לתפקיד קטן בסרט. ריטה הססה, אחר ניאוחה. אולם בהגיעה לאולפן הביט בה ה- במאי, החליט כי אינה מתאימה.

ריטה לא חזרה הביתה. חדשים רבים נדדה מאולפן לאולפן. היתה מופיעה במועדוני לילה כל פעם שעלה בידה למצוא בן זוג בין פרחי השחקנים בהוליבוד. צלמי העיתונים אה- בו את הנערה היפה והפוטוגנית, הרבו לצלם אותה. אולם לא היה זה תחליף להצלחה. רק לאחר צפייה ארוכה הוזמנה לאולפן קולנו- ביה. הופעותיה הראשונות היו בסרטי המ- ערב הפרוע, בצדם של בוקרים וסוסים, סר- טים חסרי כל ערך שקולומביה נוהגת לה- פיק מהם רבים, בסידרות תריסריות, כדי לספק את תאבונם של בתי-קולנוע קטנים בעיירות הנידחות.

* הסרט הוכן בשתי נוסחות: דויתלת- ממדית. בארץ הוצג הנוסחה הראשונה.

20 סיגריות - 350 פרומות

ה ג י ע ו

אכונות כת'בה חדשות מקוריות עבריות

CONTINENTAL

למכירה בלירות ישראליות

נא לרשום את המספר החדש של הטלפון שלי 5-0-3-2

ברמון, ת. א. אלנבי 111

בעוד ימים מספר יופיע:

בדם מפציע שחר

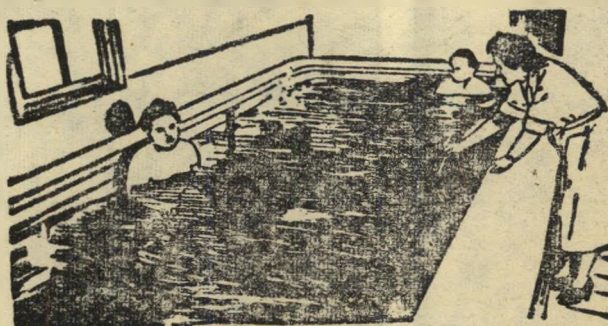
רומן מחיי המחזרת

מאת א. קוצר

ה'ש לך כאבים...

בגב, בברכים, בכתפיים או בפרקים?

“רפא” - רח' שלמה המלך 103, תל-אביב טל. 24495

בריכות מי-מרפא חבישת בוך כמו בקרלסברג וישי או טבריה

כמו כן אמבטיות ערבול (Whirlpool bath) / חדר זיעה טורקי / מחלקה מיוחדת לאיכשור ע"י התעמלות רפואית, מסג' וריהביליטציה המוסד היחיד מסוג זה בארץ / מחלקה לסובלי רוימטיזם / עומד תחת הנהלה ופקוח רפואי

באמנות הסרט, להשתחרר מכבלי המציאות, לרחף בעולם הדמיון, להוציא מן הכלל את הקולנוע המצוי. אין, אפוא, להשתומם על שהסרט המיוחד במינו של סטאלי (בית האמציט) קרימר, 5000 האצבעות של ד"ר מ. אינו מצליח, למרות כוונותיו הרצויות מאד, להשיג אתה אורה של פאני ססיה ששאף להשיגה.

רובו של הסרט הוא חלומו של בארט (טומי רטיג), תלמידו של מורה לנגינה ד"ר טרויליקר (האנס קונרדי) על אודות מורו: הד"ר ט. מחזיק בסירתו המכושפת 500 ילדים אסירים אשר, כמו בארט, אינם להוטים ביותר אחרי המריטה. את עבדיו אלה מאמן הד"ר ט. כדי שיבצעו את יצירתו הגדולה ל-5000 אצבעות. בעזרת יידו, השרברב ובלובטקי (פיטר לינד הייס), מחליץ בארט את אמי, שביטחו של ד"ר ט., גורם להתי פוצצותה של הסירה — ושל החלום.

מעלתו הגדולה של הסרט הם השירים — רבים עליונים, מבריקים, משעשעים מאד.

יומן החדשות הלוי'תן ברח

● לזיתן מלאכותי צף, שנפתח 12 טון, ואשר מלא את תפקיד מובי דיק בסרט הנושא שם זה, נתק ממעגנו בסערה ונעלם בים הגדול. לזיתן מובי דיק הוא גיבור סיפורו של מחבר אמריקאי הרמאן מבליל המוסרט עתה בדרום אירלנד על ידי חברה הוליוודית. דג הענק הנווד מסכן את הספנות באזור וספרי נות משמר החופים יצאו בבהילות לבקשו, להחזירו לאילפן.

● אבל גאנס, במאי צרפתי גדול מתקופת הראינוע האילם ואחד מראשוני הטוענים לרחבת מלך הקולנוע (בסרטו נפוליון, 1925) מנסה שיטה חדשה בסרטו האחרון מגדול מטרת השיטה: שימוש בתפאורה ננסית, ה' מוגדלת על ידי עדשה מיוחדת, מצטרפת ביחד עם צילומי השחקנים לתמונה כללית רבת-רושם.

בקצרה

העריק הקטן, יומו של פעוט על שפת הים. סרט מופת.

השפעה
חזקה
על

העריק הקטן ★

ריטה כ. סארי טומפסון — מאשר בראש

לאורח החיים ההולם את אשתו של אחד ממנהיגי של החברה הבינלאומית. ביתה העיקרי היה ארמון על חוף התכלת בדרום צרפת, ובו אולם קבלת אורחים, אולם נשפים, ספריה; חורי שינה ל-24 אורחים. ריטה הפכה למארחת ההשובה בעולם, הגם שלא המוכשרת יבית.

כל אות' זמן היה עלי עסוק בעניניו החשובים הדחופים. היו לו, למשל, כמה וכמה אורחות מלאות סוסימרוך באירלנד ואנגליה. היא אהב לא רק את אשתה, אלא גם את הסוסים, וריטה חשה עצמה בודדה, אף על פי שנולדה לה בת שניה. היא קראה לה יסמין.

באחד הימים חזר עלי הביתה במטוסו. ריטה לא יצאה לקראתו. היא היתה בדרך להוליבו.

יותר אחרה. לפי עצת עורר-הדיון שלה, בארטלי קראס, הגישה ריטה בקשה לגרושים. עלי סרב לקבל את ההזמנה לדיון, אולם קראס כבר דאג לכך שכל הסידורים הדורשים הקשורים לגירושין ייעשו בהקדם. ריטה היתה לאשה חופשית וחשובה הבנק שלה התנפה, עלי המיליונר שלשל לידיה סכום הגון כדמי מזונות.

מיד לאחר שעזבה את עלי נתפייס אתה הארי כהן. הוא, שבה כעס על השחקנית שלו, סלח לה על כל מה שעשתה, מצא בש' בילה חסריטם חדשים. החשש כי לאחר שלוש שנים של היעדרות מן הבד ימציטו את הצלחתה בקרב הקהל נתבדה כליל. נש'איה לעלי עוד הגבירו את אהדת הקהל אליה.

לב של אשה כריטה לא יכול, כמובן, לשקוט על שמרי, אף על פי שעתה החלה בחיים שקטים. ביתה בהוליבו היה צנוע מאד ו' לא היו לה אלא משרתים ספורים: דומינגו אברו, ש' מ' ראש אישי, משרתה ה' וחיק ביותר שנשכר עוד ב' ימיו של אורסון חלס, היה המומחה לספל בעתנאים טרדנים ושומר ראש טוב. ווינפורד בארי היתה אומנת לשתי בנותיה של ריטה. סר' זאן היתה המשרתת הצרפ' תיה שריטה מצאה בפאריס

ומגארט בארקר הוסיפה לשמש כמזכירתה הפרטית. כן, חייה עתה היו צנועים ושקטים.

אכן, מפעם לפעם היתה הצנועה ההוליוודית משלחת בה נויפה או שחם על מחול אירוטי מדי בטרנידאד או שמלה שקופה יתר על המידה בשלומית. אבל, עד שבא דיק היימס, נדמה כי ריטה נמנעת מהסתבכויות חדשות, מבכרת לנוח על שק הכסף שלה.

דיק היימס הוא זמריו מפורסם, ממוצא ארגנטיני. הוא היה נשוי ארבע פעמים בטרם פגש בריטה וכל אשה נתנה לו שי לפחות תינוק אחד. כל גס שהיה היימס נותן לאחת מהן היה מהחזה מועקה נוספת על כיסו. לב' סוף גברה המועקה למאד ועצביו נמתחו עד שנאלצו להגיש לו טיפול פסיכולוגי. ריטה החליטה להנשא לדיק היימס.

הגורל הוא מוזר. לאחר צבירת כספים הר' דות לנשואים מוצלחים היחלצות כמעט צ' נית מהם, נאלצת ריטה הייחוס לעזור לבד' לה בתשלום מזונות לארבע נשותיו הקודמות. מן הסתם עד שגם היא תצטרף לשורותיהן. כי ריטה אינה יוצאת דופן. כמו מרבית נשי הוליבו היא רגילה בחילופי בעלים. אלא ש' היא מחליפה אותם בקול התרועה החזק ביו' תר. לאור נסיונה בשטח זה, היש פלא ש' הילוכה — בסירטיה — כמשוטטת רחיב גר' אה טכני בהחלט?

סרטים

פסנתר-הדג'ון

הקולנוע, למרות להטוטיו המרובים, נוטה מטבעו לריאליזם דחקא. אין זה קל כל עיקר,

* חבר ועדת החקירה האנגלו-אמריקאית לארץ ישראל.

כן, כי הנשואים יחזיקו מעמד יותר מנשוי אים הוליבוים אחרים. אך אף על פי כן, היות אשת-לשעבר של יוצר האזרח קיין גם הוא נחשב כביד גדול לנערה צעירה ש' היתה לא מכבר אלמונית.

חלס יצר במיוחד למען אשתו את אחד מ' סרטיו המענינים ביותר — והפחות מפורס' מים: הגברת משנחי. אפילו בבימוי של בע' לה לא עלה בידה לשחק; אבל מעולם לא היתה יותר יפה על הבד. היא הבהירה את שער האדמוני, נראתה בצילומים הנפלאים של חלס כאשה פאטאלית לכל פרטיה. אף מיד לאחר סיום הסרט נסעה, לבדה, ללונ' דון.

מסיבת העתונאים שערכה ריטה במלון טאבו נכנסה להיסטוריה כאחת המגוכחות ביותר. מספר עתונאי פול מאנוק: "פרט לשומרי ראש, שני בלש'רמלון ו' פלוגה של שוטרים, שמרו על הדלתות שני בלשים פרטיים, קציני סקטלנדי'ארד לשע' בר.

המסיבה התקיימה בחדר "אברהם לינקון", אחד המפוארים במלון... שומרי הסף בדקו בקפדנות את ההזמנות, פן יסתננו אנשים בלתי רצויים... אלה שרצו לצאת לרגע היו חייבים לבקש רשיון שיבה מיוחד...

לדבר עם ריטה היה בלתי אפשרי. הדוחק היה איום והכל ניסו לקרב אליה. אך מרבית הדברים שהשמיעה לא הגיעו לאזני העתונאים. אולם כאשר שאל אותה אחד מהם על יחסיה עם אורסון, השיבה בדרמטיות שכמה מעור' לם לא הצליחה להשיג בפני המצלמה:

"עזבתי אותו לצמיתות. לא יכולתי לסבול עוד את גאוויותו!"

ריטה לקחה את בתה, רבקה חלס, טסה אל הריבירה הצרפתית, לנוח. שם פגשה ב' עלי חאן.

טיול לידה בכביש. הפגישה אירעה בחווילתה של עתונאית-רכיאלית אלוה מאקס' חל. אותה שעה היה עלי חאן ממתין לגט ש' תבע מאת אשתו האנגליה והזמן היה כשר, איפוא, בהחלט, לרומאן תמים בין הנסיך המושלם לבין הרקדנית המקסיקאית.

לאחר מסעותיהם על פני יוגוסלביה, ארץ ההתנכרות, האידאליזם הצעיר והתקווה לעתיד מזהיר ואופטימי, השפועה על ידי מסך ברזל סמוי, ארץ הדכאון והפחד הסתום. נגלתה לעיני עמוס קינן וחברו, מל-כיאל טמיר, ארץ שונה לחלוטין. שוייץ הפתיעה אותם בנופה הנחרד, בסדר והנקיון השוררים בה וכתעשייתה הפורחת. בני שוייץ התעשרו בעשיתם יש מאין.

המדינה

לא היו להם כל חומ-רי גלם — מלבד הפ-רות השמנות, שסייעו לייצור הגבינה המ-פורסמת וחריצות ה-מעשה. אולם תושבי הארץ שסועת-ההרים לא אמרו נואש: הם הביאו חומרי גלם מחוץ-לארץ, הקימו מפעלים גדולים, הצליחו לשמור על נויטרליות בכל המלח-מות האחרונות, התעשרו וצמחו מיליונים על חשבון הצרדים הזוחמים.

אולם מתחת לחיצוניותם השלווה והדשנה של בני-שוייץ בלטו לעין תכונות, שהיו רחוקות מן החיוב: אדישות, קיפאון, דבקות במסורת, חוסר כד שאיפות, או אידאליזם, תכונות שהפכו להם למין טבע שני.

שוייץ היא ארץ נפלאה, הארץ שוועדה מששה ימי-בראשית לנסח בה את מטרות הציונות, לערוך בה קונגרסים ציוניים ולש-לוח אליה לחופשה את שריהממשלה ו-חברי-הכנסת, הסובלים מעודף קואליציה בכ סהמרה. מי שלא היה בשוייץ, לא יבין לעולם מה זאת ציונות.

הכל כאן נפלא, סימפטי ונקי. ציריך היא עיר סימפטית ונקיה, על שפת אגם ציריך. לוצרן היא עיר חמודה ונקיה, על שפת אגם לוצרן.

לואן ווינבה ערים נאות, חסודות ונקיות על שפת אגם זינבה.

הכל בשוייץ נאה, נקי ומסודר, אפילו ה-לכלוך.

טרמפיסט אחד אוסטרלי שפגשתי באינס-ברוק, טירול, אמר לי שציריך היא העיר העשירה בעולם. אם תרצו, אין זאת אגדה. הבאנהופשטראסה, המתמשך לאורך קילו-מטר מתחנת-הרכבת של ציריך עד האגם של ציריך, הוא הרחוב העשיר בעולם. בין חומותיו מסתתר הון תועפות, שהיה עלול לעורר קנאה אפילו באילי החל-סטרטי, שאינו רחוב במעברת זרנובה ג'.

ההכנסה הלאומית של תושבי שוייץ — ארבעה וחצי מיליון נפש — היא 21 מיליארד פרנק, כ-5 מיליארד דולר. מחזור-הכספים הוא 5 מיליארד פרנק, וכיסוי הזהב הוא 6.3 מיליארד פרנק. אף שוייצרי אינו יודע מה לעשות בעודף הזהב, הוא מונח במוזיאון למשמרת.

תושבי שוייץ אוהבים לחסוך. ומי שאי-נו אוהב, מכריחים אותו, כי מאז שנת 1948 הונהג כאן ביטוח-חובה. כתוצאה מכך מצ-טבר מדי שנה בשנה ב-400 הבנקים סכום עגלגל של 3.5 מיליארד פרנק. אין מה לע-שות בעודף-הכסף הזה. שער-הריבית להל-ואות יור פלאים — עד ל-2% ו-2.5%. מד-תדלים מאד שלא ירד יותר. מי מוכן לקחת הלואה ולגמול חסד עם הבנק?

מובן מאליו שעודף ההון מוצא לו אפי-קים משלו. ישראלי אחד, אינטליגנטי למדי, המתמצא למדי בענייני הכלכלה של שוייץ, טען בפני ששוייץ היא העכביש הכלכלי של העולם. זה נכון. מפני ששלוחות ההון ה-שוייצרי חובקות עולם ומלואו, מבואנס-אייירס עד הונג קונג. 90% מבעלי המניות הזרים של כל חברה אמריקאית מכובדת הם אזרחי-שוייץ. וזהי הסיבה לעובדה שאמרי-קה, המקפידה בדרך כלל שאזרחיה נושאי דרכונה יהיו אך ורק אנשים ישרים, מרשה לכל בעל דרכון שוייצרי לשאת בעת ובער-נה אחת גם דרכון אמריקאי. וזהי הסיבה גם להומניזם השוייצרי. כל פליט נדרף ומעונה, המחפש מקלט וקודת-גג לראשו, יכול בנקל לקבל את האזרחות השוייצרית, הבטוחה ומקללת את היום בו ילדו את השקיע כמה מאות-אלפי דולרים בחברה שוייצרית כלשהי. היו כאלה, הם ניצלו.

חיים על חשבון צרות

כאן לא יודעים מה זה מלחמה, רעב, מחסור. קראו על זה בספרים, מי שקורא ספרים. כאן חיים על חשבון, או נוכח, הצרות של כל העולם, מורח ומערב, ומ-טפחים את ההומניזם. בעולם החרד, האומ-לל, המתנודד בין פחד ואימה, עולם בו הר-בה אמהות מקללות את היום בו ילדו את בניהן, פשוט תענוג להיות הומניסט. זה קצת קשה, אולי, אבל מתרגלים, שוייץ היא מין זובו שמן אלגנטי, המרפרף ברוב חן ועדנה על פני הריסות-העולם ומוצץ דם מפוסטר, העיקר ההיגיינה. לעומת זאת

העולם הזה גאה להודיע מראש עד הכתבה

הריגת הלוירד מוין

בשכונת הכא תמאנה עשר שנים בדיוק לביצוע החרי-גה. משך עשר שנים אלה נודעו פרטים היוצרים פרס-פקטיבה חדשה לגמרי להע-רכת הפעולה.

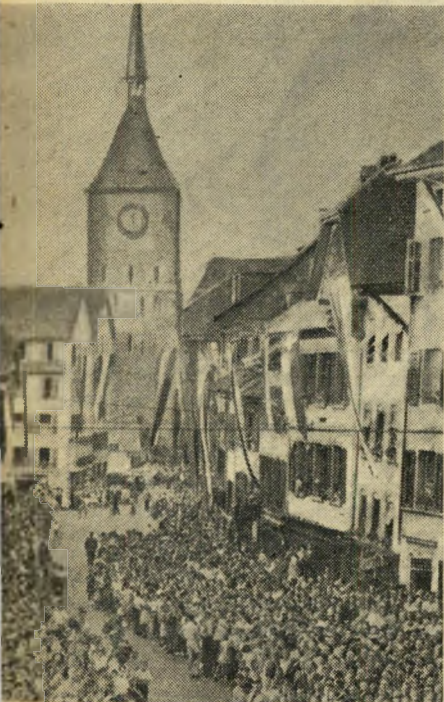
הסיפור המדא הראשון על המעשה הגדול והמפורסם ב-יותר של המחתרת העברית, עם מאות עובדות ושפע ת-מונות פרטיות ומיסתמכים אי-שיום שלא פורסמו במקום אחר עד כה.

בין השאר תפיל הכתבה אור על השאלות ההיסטוריות:

- מתי הוחלט לראשונה על הריגת מי-ניסטר בריטי?
- מי היה הלוירד מוין?
- מה היו החישובים הפוליטיים ש-חברי מרכז לה-י שהחליטו על המעשה?
- מדוע נבחרו אליהו חכים ואליהו בית-צורי לפעולה זו?
- מי היו השניים?
- מה גרם לתפיסתם?
- מה הייתה השפעת הפעולה על הצי-בור המצרי?
- מדוע החליט המדך פארוק לחון את בית-צורי — ומדוע בוטלה החנינה עוד לפני פרסומה?

העולם הזה

קרא את התשובות בגליון הבא של

נוף שוייצרי ביום חג האופק אינו רחב

תמונות היפהפיות, לבושות באפנת גן-העדן. שמה סרים כל השוייצים, החיירים ו-השלחים הציוניים שאינם יודעים מה לעשות בכספם. בניידורף, העיר העתיקה של צי-ריך — מימי קרל הגדול — מסתובבות 5000 ומשהו נשים המוכרות את תכונותי-הן הטבעיות, כ-5% מכלל הנשים בגיל ה-גיוס בעיר זאת. כולן עונדות שעונים שויי-ציים.

מובן מאליו שהישראלים אוהבים לבוא הנה. יש מהם כאן הרבה, ברוך השם ושר האוצר. צעירים ששחררו מגיוס בגלל ברי-אות לקויה, וכאן הם משחקים כדורגל. בנות-טובים שבאו לראות מה שלום הצעי-רים החולים המשחקים כדורגל, ושכחו לחזור הביתה מזה כמה וכמה שנים. ביניהם מת-חבאים כמה טיפוסים אינטליגנטיים ורצי-ניים, העשויים בבוא היום להביא תועלת כל-שהיא לארץ, אבל לעת-עתה איש אינו שם אליהם לב.

את הצלחתה המדימה של התעשייה ה-שוייצרית יש לוקוף לזכות דבר אחד — לזכות העבודה. השוייצים אוהבים לעבוד. פעם היה אצלם רפורמטור דתי, שמו היה צוינגלי. הוא הסביר להם שעל החטא הקד-מון אפשר לכפר רק בעבודה קשה. הם קראו על שמו כמה רחובות ומיני גבינה והתחילו לעבוד. לשוייץ אין חמרי-גלם ל-תעשייה. כל חמרי-הגלם מובאים מבחוץ. אף על פי כן יכולה שוייץ להתחרות אפילו

עשהמינה באין מפריע

צבא שווייץ במסדר
האידיאליזם אינו ידוע

האדיבות אינה קיימת

שלא מרצוני, אני נאלץ להזים אגדה אחת נפוצה, אגדת האדיבות השווייצית. תושבי שווייץ אינם מצטיינים כלל וכלל באדיבות, לעיתים הם אפילו בלתי-אדיבים. חוץ מכמה סטודנטים ישראלים, כמעט ולא ראיתי אנשים המוכנים לפנות את מקומם בחשמלית לאישה זקנה. מאחורי החיוך האדיב של השווייצי לא מסתתר כלום, מחוץ לאדישות ולחיי שוב עסקי. כפי שאמרנו קודם — כל עם קטן במאה העשרים, הרוצה לשמור על בטיחו ושלטונו ושלום עסקיו, חייב להקריב משווא. אם לא להקריב שמץ הומניזם — הרי לפחות שמץ הומניזם, אם השווייצים הגם אנשים בלתי-מבריקים, חסכנים עד ל'קמצנות', בעלי אופק צר במידה מסוימת ו'מאד קורקטיים' שלא לחרוג מגבול הנימוס הקר — בחיים הפרטיים ובפוליטיקה — הרי יש להם מן הסתם סיבות משלהם.

אבל כמה יפה כאן, איזה יופי, באלפים, בין יערות-אורנים והרי עטויי-שלג, כמה נעים לשבת בפונדק נקי, מרוהט בטוב טעם, עם מגורה קטנה ופעמון שרות ליד כל שולחן, מול השווייצרים המעשנים את מקטרו-תיהם, ללגום כוס תה ולנסות להזכר מה זה בעצם חמטין. כאן, בפניה-חמד כזאת בחור נידח באלפים, ראה משהו את האופל! נוע שלנו וצחק: בחיאת דיני, ישראלים! קברנו אותו עמוק בשלג. אחר כך, כש'ראינו את הרב גורוק מפסיע בניחותא ליד תחנת-הרכבת ומהרהר באותם הימים, ימי הקונגרס הראשון בבאזל, לא סיפרנו לו על כך מאומה. הבטנו בשעון — וראה זה פלא! שני השעונים השווייצרים מיהרו ל'קראת הנצח בהבדל של חמש דקות — וזה מוכיח שהכל יחסי.

אבל כפי שאמרנו, שווייץ היא ארץ נפלאה. היו כאן כמה עתונאים ישראלים שאמרו שחובה עלינו ללמוד משווייץ. אותם נשלח בבוא הזמן לציריך לרצות את עוונם. אני

הרעבה, מאוסטריה הענייה, מספרר, מגרמניה, מכל מקום. נותנים להם ויוות-עבודה, ומרשים להם לעשות את כל העבודות הש' חירות. אחרי העבודה הם הולכים לישון. פעם בשבוע הם באים לאנטיסג' הול, אולי מישוהו יבט עליהם. איש אינו מביט עליהם. הם מקבלים שכר זעום, ימי חופשה מעטים, אבל יש להם לחם לאכול, בגד ללבוש וקורת גג לראשם. בעולם החפשי זה הרבה מאד.

יש גם זרים ממין אחר, כמוכר, בניגוד למספלת התנוקות מולנסיה, המקבלת חופ' שה פעם אחת בחודש לשעות אחר הצהריים עד 11.00 בערב, ראיתי פה באלה שב' או בשבוע שעבר מיוקוהמה, ובדרך לג'יר יורק מתכוננים לקפוץ שוב לקאפרי, כדי לפגוש שם ידיד מריו דה ז'ניירו שהכירו בסטוקהולם. אלה הם הטיפוסים הבינלאומיים, האוהבים את שווייץ אהבה עזה, ה' מדברים בכל השפות שבעולם חוץ מאשר בשפת-אדם, שיינם זוכרים באיזה מטוס נולדה. אחד מהם ביקש ממני לדו'ש (מל' שון ד'ש) ידיד תל-אביב שהכיר בסניג' פור, אף זכר שתל-אביב נמצאת בין קהיר ומשק.

בכלל, ישראל מפורסמת כאן מאד. אחד שאל אותי מדוע הוא מוכרח לקרוא יום יום בעתונים ששרפנו איזה כפר ערבי. הוא לא רצה בשום אופן להאמין שגם הע' רבים הורגים לפעמים איזה יהודי. הוא שאל אותי מדוע אנחנו לא נותנים לעולם קצת מנוחה ועושים קצת שקט. וזה היה לאחר שהצלחתי לשכנע אותו שיששראל אינה ש'ר כנת ליד פאקיסטאן ולא ליד אפגניסטן. וזה בעיר בה מופיעים עתונים חשובים כמו ה' נויה צ'יריכר צייטונג והוולטוואכה, עיר בה אין ל.ו אפילו נספח-עתונות. אבל עוד נשוב לענין התעמולה הישראלית בחוץ לארץ. אפי' שר היה לספר עליה הרבה, אילו היתה קיר מת. תאמינו או לא, האנשים היחידים שפגשתי באירופה והיה להם שמץ מושג על ישראל, ואפילו בדל הערכה או אהדה אליה, היו גרמנים. לדעתי זה מוסף לנו ולמשרד

כאן לסנסציה לא יעשה ולפלא שעד היום מדברים עליו. החיוך בשווייץ הוא חובה, כמוכר. זוהי כפי הנראה הסיבה לעובדה שהבדלי-המעמדות כאן מתבטאים גם בהבדלי-אינטליגנציה. קשה לתאר אדם בעל תפיסה יותר אטית או שכל רופס יותר ממלצרית שווייצרית. אבל יש להן יתרון אחד — הן אינן צועקות על הלכותות.

את הנוער כאן מחנכים בקפדנות. לנער רים ונערות למטה מגיל 18 אסור לבקר ב' הצגת-קולנוע או בכל מקום בילוי אחר — ביום או בלילה. לפעמים, בסרטים מסור מים, מרשים לנוער עד גיל 18 לבקר בהצגות יומיות מיוחדות. ביקרתי כאן אצל כמה משפחות. ראיתי אנשים צעירים, שאצלנו היו יכולים להיות מפקדי חטיבות, שרצו בבהלה להביא נייר טואלטי לפאפא. ה' עובדים בחנות של הפאפא, עד שהפאפא משיא להם אשה, ואז הולכים הנכדים לע' בוד באותה חנות. מה יכול נוער כזה לר' צות, למה הוא יכול לשאוף? בבתי-הקפה הנחמדים אני רואה אותם יושבים, תוקעים 20 סנט בחיבת הנגינה ומאזינים לג'יטאר באגס. והם אלגנטיים, הגברים והנשים כאחד, כאילו יצאו מתוך ז'ורנל לאפנה. בכל אי-רופה לא ראיתי נשים ונערות מטופחות כמו אלה של שווייץ. הן לא היו ב'פלמ'ה, היה להן יותר פנאי לשמור על עצמן. לפע' מים אני תמה אם מישוהו כאן שמע את ה' מילה הנפוצה כה אצלנו, אידיאליזם. לא, איש לא שמע אותה. זהו מין מושג פרי מיטיבי הנפוש בין הילידים המתורבתים ל' מחצה של אסיה. דגי הנהב המאושרים השור' חים באקואריום של זכוכית אינם מכירים מושגים כאלה.

זרים גלמודים

האנשים הגלמודים, העצובים והבוזיים ב' יותר כאן הם הזרים. הם באים מאיטליה

בתעשייה הגרמנית, כי היא בנויה על עקרון נות אחרים. כך הסביר לי מנהל הבנק הש' וייצרי הלאומי. בניגוד לתעשיות אחרות, הבנויות על ייצור המוני, בנויה התעשייה השווייצית על עקרון הדיוק המעולה וטיב התוצרת. פועלי-שווייץ מצטיינים ברמה מק' צועית, ובמסורת מקצועית. הפועל והמהנדס השווייצרי אינם מחוננים בדמיון או בכושר אימפרוביזציה. לעומת זאת הם יודעים היטב את אשר לפנייהם. והמסורת, כמוכר, היא ענין חשוב מאד. תעשיית-השעונים, למשל, היא בת מאתים שנה, ואותם האנשים עוסקים בה מזה מאתים שנה, חוץ מאלה שהספיקו ל' מות בינתיים. ובדרך כלל, כל אחד עושה כאן בדיוק מה שהסבא שלו היה עושה באותו מקרה. אף על פי כן, אין התחרות קלה. לא מכבר הטילו האמריקאים מס'מנן על שעונים וגביניה, כדי לעודד את התע' שיה האמריקאית, ועתוני שווייץ זעקו חסם ואמרו שזה מנוגד לרוח ההומניזם האירופי. פי' אבל האמריקאים המשיכו להיות אמי' ריקאים.

דמוקרטיה מחרה

המשטר הדמוקרטי של שווייץ הוא מה' מוזרים בעולם. תואר ראש הממשלה הוא תואר-כבוד בלבד, כי ראש-הממשלה נבחר על ידי הקבינט לתקופה של שנה אחת בל' בד. הממשלה היא הרשות המבצעת, וכפופה בכל מקרה חשוב להחלטת העם. כל הצעת חוק חדשה, במקרים החשובים כמוכר, מ'ר באת למשאל עם. לא מכבר, למשל, הציעה הממשלה רביויה מוחלטת של שיטת-המסים. ההצעה התקבלה פה אחד, על דעת כל ה' מפלגות ובהמלצתן. כל המפלגות קראו לעם, במודעות קטנות וצנועות, להצביע לטובת הצעה החוק — ואף-על-פ'יך זה דחה אותה העם פעמיים. מובן מאליו שהממ' שלה לא נעלבה ולא התפטרה, כי כאמור, היא אף ורק הרשות המבצעת את רצון העם. בכל זאת החליט מיניסטר הכספים להתפטר, והעובדה המזווה הזאת גרמה

ספורט

כדורגל

אל מכבי נצור!

נוסעים אי לא נוסעים?

זאת היתה השאלה שריהפה בשבוע שעבר על שפתי כל חובבי הכדורגל בישראל. הן קבוצה שנסיעתה היתה מוטלת בספק: נב" חרת מכבי, שהזמנה על ידי סניף האגודה באנגליה לסדרת משחקים נגד טובי הקבוצות הבריטיות, התאחדות הכדורגל הישראלית, שסבלה לאחרונה קשות מנסיעות כדורגלנים לחוץ-לארץ ללא אישורה המוקדם (העולם הזה 1886), היססה לאשר את נסיעת הנבחרת, מסרה את ההחלטה בעניין זה לידי ועדה עליונה.

לא היתה זאת התקלה היחידה. בה בשעה שהועדה העליונה יושבה על המדוכה, פרץ סיכסוך רציני בקשר להרכב הנבחרת: אנשי מכבי תל-אביב התנגדו לבחירת אברהם נמש כאמן הנבחרת, ורשו לבחור במאמנם הקבוע גרי בית-הלוי, סיבבו להופיע לאימונים בלעדיו.

אלם הרצון לטייל בעולם, המפעם בליבו של כל ספורטאי ישראלי ראוי לשמו עשה את שלו: הנבחרת הפליגה לדרך עוד לפני שהועדה הגיעה למסקנות סופיות — וכמעט ללא כל אימון מוקדם. סיפורי הנסיעה נעשו אף הם על רגל אחת. מטוס אל-על דחה את המראתו לשעה וחצי, כדי שהשחקנים יספיקו לסדר את ניהוליהם. החלוץ המרכזי של הנבחרת, יהושע גלור, התאחר, הגיע לשדה התעופה ברגע האחרון, זינק לתוך המטוס, כשהמדחף כבר הונע.

אוזלת-רגל. מארחי הנבחרת באנגליה לא ידעו דבר על הסכסוכים ואיהסדר. הם היו שקועים בניהול תעמולת-ענק. עתוני לונדון פירסמו רשימות ארוכות על כושרה הגדול של הקבוצה הישראלית. שרות השידור הבריטי ושירות הטלפניה המסונף לו נארתו לשדר את המשחק. הכרטיסים למשחק הראי שן נחספו במהירות הבזק.

ביום ד' שעבר זרמו קונייהכרטיסים לעבר מגרש הכדורגל של הייבורי. חובבי הכדורגל בישראל, שלא הצליחו, מסיבות שונות, להגיע לשם, נצמדו אל מקלטי-הרדיו, האזינו למהלך המשחק בין מכבי וקבוצת ארסנל — אחת הקבוצות החזקות ביותר בעולם. המשחק שודר עלידי הקריין העברי של הבי. בי. סי, נסים קחיייתו, שנצור עלידי ציארלו בייקי, אחד מפרשני הכדורגל הטובים ביותר בעורלם.

השידור היה מאכזב. אמנם למכבי היה מול: הגשם השופך נפסק מיד עם התחלת המשחק. אולם אוולטר-רגליהם של החלוצים הישראלים גרמה לכשלונה של הקבוצה כרלה, הביאה לה תבוסה. אמר בייקר בסיום המשחק: "הישראלים הפעילו את הכדור בתבונה, אך התמיצו שפע של הזדמנויות". מאז מפלת נבחרת הפועל נגד אותה ארסנל 6:1 בשנת 1952 לא היה הפסד כזה לקבוצה ישראלית.

11 ככשים — 11 זאבים. התבוסה הי ראשונה של מכבי מעוט-ערך לעומת מה שהתרחש במשחק השני על אדמת-אנגליה: המשחק בו התמודדו המכבים נגד אלופי-בריטניה בכדורגל הוולבס, קבוצת-הזאבים.

במסורת העברית מתואר עם ישראל ככבש. המחזיקה מעמד בין שבעים זאבים. הן פעם לא הצליחו אחת-עשרה הכבשים הישראליים, חסרות-הרועה, להתחזק מעמד אפילו נגד אחד-עשר זאבים. הסעודה התחילה כבר בדקה 11 של המשחק. שוער הנבחרת הישראלי, אברהם בנזרי, נפצע לאחר שסג שני שערים, וחיים בוך שמילא את מקומו ה סף לספוג שערים בזה אחר זה. המשחק נסתיים בתוצאות 10:0 לסובת הזאבים.

כאשר קמו 30 אלף הצופים לחזות בחזות הנצחון הקל של זאבי-הטרף ובאיסוף עצמי תיחן של הכבשים האומללות, העיר אחד מהם: "רצוי לשנות את תחילת ההימנון הבריטי ולשיר, אל מכבי נצור!" ובאמת היו הישראליים זקוקים לנס, שיסיים את מסע בכבוד.

אלא שנסים לא מתרחשים בימינו. אף את המשחק השלישי, הקל ביחס, נגד קבוצת האל-טי מהליגה השנייה סיימה מכבי בהפסד 4:0 ומאזן נקודות-מסעה כרגע הוא 18:1.

* מורכבת מעורכי-הדין: שבו זי. סגל.
* 4:1 לטובת ארסנל.

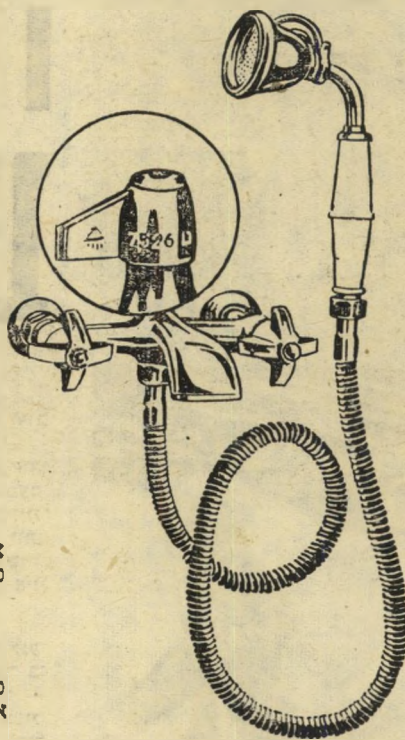
ראשון תמיד - מעולה תמיד

מציו את ההשג הטכני
החדיש ביותר - מערכת
העידוב החדשה לאמכטיה

דמט

עוד צעד להנעמת
החיים — מאריך
קיום, באחריות.

נקיפת-אצבע — להפיכתה
למקלחת יד

צורה נעימה לעין —
פאר לכל חדר אמבטיה.

פועלת ללא הפרעות —
אף בתנאי-המים הקשים
ביותר.

כל אימת שנחוצים לך
אביזרים טיפניים-דרוש את
המעולה ביותר שאל לייצרנים
הראשונים במעלה של אביזרים טיפניים

הצמיגים לאופנים

שזכו בהם משתתפי מירון-השרון נתרמו
ע"י בית חרושת לתוצרת גומי-העוגן

בית-החרושת שלנו מייצר צמיגים לאופנים בכל הגדלים ואפשר
להשיגם בכל בתי מלאכה ובתי מסחר לאופניים בארץ.

רוכבי אופנים

חדשו צמיג רק מתוצרת "העוגן"

פותר תשבץ הציינעק (884)

שזכו בפרסים מתוצרת בית-החרושת צ. בר:

פרס ראשון:	תיק עור —
פרס שני:	חיים אושורוביץ, רחוב המרגיע 2, רמת-גן.
פרס שלישי:	ארנק כיס לגיירות —
פרס רביעי:	יפה איזון, רחוב הרמון-כהן 7, תל-אביב.
פרס חמישי:	ארנק כיס לכסף —
פרס ששי:	שי בורשטיין, רחוב החרושה 15, הר-צבי-מל, חיפה.
פרס שביעי:	ארנק כיס לכסף —
פרס שמיני:	יעקב טומשין, ד. צ. 609, צ. ה. ל.
פרס תשיעי:	ארנק כיס לכסף —
פרס עשירי:	רות הרשקוביץ, רחוב המייסדים, זכרון-יעקב.
פרס אחד עשר:	ארנק מפתחות —
פרס שנים עשר:	גדעון רייכר, קבוץ "יחיעם" גליל-עליון.
פרס שלושים:	ארנק מפתחות —
פרס ארבעים:	מלאכי צעירי, שכונת נחילאל, חדרה.
פרס חמישים:	ארנק מפתחות —
פרס ששים:	יהודית הורוביץ, רחוב פרס 13, ירושלים.
פרס שבעים:	ארנק לתעודות —
פרס שמונים:	שאל קנו, המוסד החינוכי, גן-שמזאל.
פרס תשנ"א:	ארנק לתעודות —
פרס תשנ"ב:	לאומה שמש, רחוב החלוצים 21, נתניה.

אם כן המורה לרקודים סמי
ילמוד:

- בשיטה מדויקת ומועילה.
 - לימוד עצמי ע"י הספר של סמי.
- כדי להשיג את הספר: שלח 1.250 ל"י ע"י הוואר לשדרות קרן קיימת 26, ת"א. ובדואר החוזר תקבל

לראות
ריקודים
סלונים

זכור!

16 בנובמבר
תתק"ט

ההגרלה
הרשונה
של

המילווה
העממי

החדש

תשי"ד 1954

רכיש אגרת
במזומנים
בכר הבוקים

בתשלומים בכל סניפי בנק
הפועלים; בנק זרובל;
בקופת מילווה וחסכון וכל
הלוואה וחסכון בארץ.

המדליק

ת"א, רחוב אלנבי 86
(בחדר)
(בחדר) 6 - 4 - 1 - 11.

המומחה הידוע

בעל הנסיון הרב לתיקון מציתים
ומכשירי גלוח חשמליים

ארנקים

תיקים ילקוטים
ודברי עור וסלסטיק
במבחר גדול
נחלת בנימין 11, תל-אביב

צ. בר

איבי הנוער

מחלות המין, מניעתן ורפויין
מאת הד"ר זיידמן

הרחקת שערות מהפנים,
מהידיים ומהרגליים
שיטה דיאטרמית
(גלים קצרים)

1600 שערות לשעה

אחריות בלי צלקות באורח
סופי, התייעצות רפואית

"ירדניה"
תל-אביב, 18 יוחנן הסנדלר 18
מנצח מנצח המבנה לברכה שערות

קפיים, יצאו לטבריה התחננו לרשות ל- השתתף במירוץ. רק כאשר הכריזה עדנה שהיא שחינית אמריקאית, הגיעה לארץ במיוחד כדי להשתתף במשחה, צורפה לרשימת המשתתפים. יחד איתה צורפה גם מלכה, אשר סיפרה בטון נוגע ללב כיצד התאמנה משך שנה שלמה לקראת המשחה, אך שכחה ברגע האחרון לשלוח בקשה בכתב. למחרת היום הגיעה מלכה למטרה הראשונה בין משתתפות המשחה. עדנה הגיעה שלישית.

המשבר חלף

הפעם היה מספר המשתתפים מצומצם יותר, אולם המלאכה היתה קשה פי עשר. כאשר דגיעו הנערות מול טבריה, עברו כמעט את מחצית הדרך, נראו כעומדות על סף אפסית-כוחות. סירת מנוע של המשי טרה באה לבדוק אם הכל בסדר, סירה בשטח משך דקות מספר. הסמל הממונה

במרחב

מצרים

יריות פתיחה

בשבוע שעבר ניצב ראש-משלת מצרים, גמאל עבד אל-נאסר, במרפסת הקדמית של ב-י-הבורסה באלכסנדריה, מתחת לשעון החשמלי הענקי. כמה מטרים מתחתיו, בכיכר-מוחמד עלי, המתמשכת בדמות פרסה, התגודד המון בן 100 אלף איש.

מעל למרפסת, התנוססה כתובת גדולה בערבית: מטה תנועת-השחרור הלאומית. לצדו של עבד אל-נאסר, שהיה לבוש מדים צבאיים קמטים במקצה, ניצבו אורחים מסודרין וחברי מועצת-המהפכה. המעמד: ביקורו של הרודן המצרי באלכסנדריה, כי מסגרת סיור-ביקור בכל רחבי מצרים, לכבוד חתימת ההסכם האנגל-מצרי.

שמונה כדורים. הנאומים אך החלו, והקהל עדיין לא עלה אל השלבים העליונים של ההתלהבות, כאשר היהודי בכיכר שמונה יריות בוז אחר זו: במרחק של מטרים ספורים מעבד אל-נאסר והאורחים הנכבדים, נופף מצרי צעיר, לבוש-מזרחית, באקדח אוטומטי, המטיר אש לעבר שליטה של מצריים.

מירגאני חאמזה, שרה-חניון הסודאני, שבא להתארח אצל נאסר, צנח ארצה כשהוא מנופף בידו השמאלית המגואלת בדם. על פניו נכרו אותות כאב והפתעה. לידו, מי שש אחמד באדר, מזכיר תנועת-השחרור באלכסנדריה ומארחו של נאסר, את הנקב שבכתפו, אחר צנח ללא הכרה.

נאסר עצמו לא נפגע. האינסטינקט של חייל קרבי וחתיק עורר אותו לזנק אל מאחורי דוכן-הנאומים המכוסה מיקרופונים. רק כאשר נפסקו היריות ושאות הקהל הכי הירו ללא צל של ספק כי המתנקש נתפס, יצא האיש מספר אחד של מצריים ממחבו-או.

שיהרגו אותי! היתה זו הזדמנות מצוינת לנאסר להפגין מחשבה מהירה של קצין קרבי, קול של רבי-סמל ודרמטיות של שחקן זול. הוא פרש את זרועותיו לרוחבה, זעק בקול היסטרי:

גברים! השארו במקומכם! בני חורין. גמאל עבד אל-נאסר הוא הדובר אליכם! ה-נסיון להרוג אותי נכשל! הם לא הרגו את עבד אל-נאסר. שיהרגו אותי! אני מו-כן למות למענכם!

שעה קלה לאחר מכן שידר רדיו קהיר את הנאום המוקלט, מרגע היריות ועד לזעקותיו המבהולות של נאסר. במ דורת החדשות תואר המתנקש כשרברב מקהיר ו-חבר באירגון האחים המוסלמים הבלתי-חוקי (העולם הזה 687). שבא יחד עם עוד שלושה חברים, לאלכסנדריה בכונה להרוג את נאסר.

כל זר, טמא. מגמת החקירה במקרה זה היתה ברורה מראש: השוטרים התכוננו להוציא מפי המתנקש הודו-מלאה, ש-טיל את כל האשמה על מהיגות האחים המוסלמים. יחד עם זה היה ברור כי המל-חמה הקרה, שהתנהלה בין הכת הצבאית המצרית לבין האחים המוסלמים משך חוד-שים רבים, התחממה, הגיעה לשלב של כדור-רים וחמרי נפץ.

תוך 24 שעות, הושלכו לבתי הכלא המצרי-ריים למעלה מ-400 עצורים, ובניהם אל-חור-דייבי עצמו, שנעצר באלכסנדריה. אשמתם: שיכחות פזיזות לארגון האחים המוסלמים. קצין משטרה הודיע בנימה של אופטימיות: צוהלת כי, לדעתו, יגיע מספר העצורים ל-600 לפני שהמשטרה תעבור לשלב חדש: במלחמתה באחים.

בפעם הראשונה בתולדות הארגון הקי-צוני במצרים, נראה כי נמצא כוח המסוגל להתמודד עם האחים, אולי גם להנחיל לו מפלה ממשית.

המאבק שהתחולף על-ידי מרידות אשתו, היה למעשה קרב בין שני זרמים שונים: של לאומנות, ששאפו לשלטון בלתי-מוגבל על המוניה המפגרים של מצריים.

עבד אל-נאסר ותנועתו ניסו להוליך את מצריים בנתיב של לאומנות אירופית-מודר-נית. לעומת זאת סרבו האחים המוסלמים, בראשותו של המדריך העליון חסן אל-חור-דייבי, להתפשר עם רעיונות מערביים, הטיפו להתבלדות מורחית-קנאית ולשנאה עזה של כל דבר זר.

בה בשעה שגמאל עבד אל-נאסר וחבריו לכת הצבאית האמינו כי הם יוכלו ללמוד

גוזי גלי: מכתבך היה באמת חבוש מאד. אמנם קבלתי בימי חיי הארוכים מכתבים מוזרים לא פחות, אינני סר-בלת מחוסר-חברה, אינני מעוניינת שתאמר לי מה ואיך אני, או לכתוב אליך.

אולם אם באמת משעמם לך ו-חברתך היחידה היא חתול, הוסף ו-כתוב אלי, אולם אני לא אענה לך. ג. משום שאני עצלה, ובי. לא חשוב, נעצם.

זא מספיק וזא די

אחד המכתבים המשעשעים ביותר ש-קיבלתי בעת האחרונה הוא מפתח-תקואי צעיר, הרוצה משום מה, שאכנה אותו "ג'ושנה" (890/368). סיסמתו היא (תור-דה לך) "זא מספיק ולא די בשלטון ויתאן". אולם לא כנלל זאת המכתב משעשע.

הוא כבה בפעם הראשונה לפני 21 שנה, סה מספיקה כדי לרכוש את החכר-נות הבאות: קומה נכונה (1,52,5 מ'), רזה (הקף מתנים 1,98,9 מ'), קרן פחות שלש (נשארו 3 שערות), בירי ימין חסרה אצבע (החמישית), ברנל שמאל שתי אצבעות מיתרות (הראשונה והחמישית המקשות על נעילת נעליים). אין הוא "בעל ריח כבד", כפי שהוא אומר, אולם לער-גת זאת הוא יודע 12 שפות על בורין (1) עברית, (2) עברית (3) עברית... (12) עברית. הוא מסוגל לשוחח על כל הנוש-אים, החל ממקאטי וכלה באורי נליון. על זו הרוצה להתכתב אתו להיות לא-עמות מ"ב, לא יותר מ-30' ולהיות חרוצה בכתיבת מכתבים.

המודה, בשבירי

את הבחירה לנושא ההתכתבות משאיר צעיר בן 17.5 (890/369) לנערה שלא תהיה פחות מגיל 16. הוא התספק בציון העובדה שהוא אמנם איננו נאה ביותר, אולם בעל רגשות חברותיים. על הנערה, כמובן, להיות חמודה.

זה שמונת ליופיטר...

צעירות (890/370) בת 16, תלמידת ב"ס תיכוני מקצועי ותל-אביבית הטוענת כי חסרונה היחיד הוא מעט שומן ער-דף על נוסה, רוצה להתכתב, ומאחר ויתר כנראה גם להיפגש, עם צעיר בגיל 18-20 בוגר בית-ספר תיכוני, מלני, ש-יאבק כמחה, מוסיקה, תיאטרון, ציור ופסול, שיהיה לו כסף כדי לשלם רק כשכר עצמו בעד הבקורים בתיאטרון ותערוכות. עליו לאהוב גם ספורט, רי-זודים וטיולים. לו אסור להיות שמן. גם לא רזה. ושישאל תמונה.

זא כטהובן, לא לברי

(890/371) טוען שלמרות גילו (81) הוא מרגיש את עצמו צעיר יותר. הוא חושב את עצמו שאופיו אינו חזק ביר-חר, והוא נגד לעתים אחרי דברים ש-כאופנה כגון כתיבת מכתבים לריות. אם אין לו חוש-הומור, כפי שטוענים ירדיו, הרי יש לו לפחות חוש-בקרנות להומור של אחרים. הוא לא הצליח עדיין לה-נכר כלל, על זיקות-הצנינות שכלל ב-נעוריו, ולעתים קרובות קורא לו מצפנו-לעזוב את האוניברסיטה וללכת לשדה-כוכר. יש לו טעם אינסטינקטי במוסיקה (לא צייקובסקי, לא בטהובן ולא מק (לברי)).

שמות עז...

פלה: — איך כלבם את פיהן של רכניות? הבהינן, אל תנסי כלל. אפילו ידקולם לא יוכלו היה לעשות דבר בני-דון. נשארה לך רק ברירה אחת: לחת-עלם מהן, או לשלל את כל חברותיך, שמתהללה להתחלף כצמר-גפן באוזניים.

שידע לו

הנה: — זה אחד המשחקים הישנים ביותר: הכחור מבקש את הבחורה להפ-סוק להפגש זמן מה כדי להוכיח בביב-דעותיו ואז... הוא חוזר אליך תחילה אדיב, אחר כך חביב, אחר כך תבע ממך שלא תשימי לב לשאר הבחורים. אל תת-כלכלי, בתי, עשי כמחול. נששי עליו רוח לעתים חמה, לעתים קרה, ופושתי-צורבת ומקסימה. הוא חושש שאת אר-הכת אותו יותר מדי? הרגיע אותו עד כדי כך שחמרת יחששו שאינך אהובת אותו מספיק, ואז יהיה תורו להיות ה-שואל שאלות. אין לך כוח לשחק משחק זה? ובכן, הפני לו את עורפך החמוד.

אנוכי, אנוכי

רוד: — מרגיז אותך שכל הראשים מופנים לעיניים ננעצות בנערך כאשר שונים נראים יחד. דומני שאתה מקנא במקצת, לא לה, כי אם בך. מה מבכס-נחמאי נעורה? להיפך, עליך להיות נאה בכך. כי אתה באמת כל כך אנוכי-כפלי, נראה לי במכתבך, הרי ש-דבר צריך להחניף לאנו שלר, שהנערה הופה היא בחירתך. ואם היא עצמה משתעשעת מכך, סימן שהדבר חסר לה-אצלך. אני בטוחה שאף פעם לא אמרת זה ששמלתה מדינשה את צבע-עיניה.

הנהגת האחים המוסלמים במצרים

ריאות של רבי-סמל

על הסירה הזהיר את השחיניות מפני הרוח המערבית הגוברת, יעץ להן להתקרב אל החוף, לא להסחכן בגלים הגדולים, שית-רוממו בלביהם.

על אף כל זאת החזיקו שתי השחיניות מעמד, גברו על נקודת-המשבר. מכאן ואילך — עד למוצא הירדן, מול דגניה — היו תנופות ידיהן ורגליהן כמעט אוטומטיות. 9 שעות, 20 דקות ו-40 שניות לאחר שנכנסה המימה בקרבת טבתה, הגיעה מל-כה טנבאום אל נקודת-הגמר. שם חיכו לה שני שוטרי-חופים מלאי התלהבות, כיכרו אותה במות גרושות של ברכות, עוגות ותה חם, עזרו לה לקרצף את השומן מעל אבריה החטובים.

עשרים דקות לאחר מכן, כאשר ירדו הירמומים על פני הכינרת והחוף כמעט ולא נרא' לעין, דרכו גם רגליה של עדנה על קרקע מוצקת. היא היתה מאושרת: היא לא תגיע למחנה האימונים כטירונית רגילה.

לא היה זה רק נצחון אישי — נצחון של שתי נערות משוגעות לדבר אחד. היה זה במצע שפאר את הסמרטט הישראלי בכללו, ה-סיף עלה חדשמוזר לזר-הדפנה של ה-ספורטאיות הישראליות. צליחת הכינרת ל-אורכה לא נפלה ממבצע השחייה הגדולים של האומות-האליה. אנט מלרמן, שחצתה את

מנהיג המהפכה הצרפתית ז'ורז' לאפאייט וגם נפוליון הראשון, היו שוכרים אנשים שיתקשו בהם ללא הצלחה. על ידי כך, היו זוכים לפרסומת חיובית, כאנשים המחפשים צפשמ למען המולדת ויחד עם זה, היתה התנקשות-השוא נותנת להם תירוץ לחסל את יריביהם, מבלי שדעת הקהל הנסערת התקומם נגדם.

מחרוזת

הנשיא לא נכלל

מוחמד נגיב, נשיא מצריים לא נכלל ברישימת האשים, אשר האחים המוסלמים זממו לרצחם (ראה עמ' 12). כך הודיע שר-ההדרכה המצרי, סאלח סאלם.

● האניות הראשונות הטעונות נפט פרסי עזבו השבוע את נמל עבדאן, לאחר חידוש הסכמי הנפט בין פרס לבין החברות השונות.

● בית הדין הצבאי לערעורים בטהראן אישר השביע את פסק-דין המוות שהוצא על ד"ר חוסיין פאטמי, מי שהיה שר-החוץ של פרס בימיו של מוסאדק. ● הקונגרס היהודי העולמי נקט בפ-עולה להשגת סניגוריות מעולים ל-13' היהוד-דים שנעצרו במצריים, באשמת ריגול.

התורה

חייל ישראלי הרים בערב את כד מיטתו. רימון ייד התגלגל על הארץ. המנוף עף הצידה. החייל לא חיכה. הוא כפץ דרך החלון. שכב על הארץ וחיכה... לשוא. כי היתה זאת מתיחה: שני חבריו הוציאו מקודם את נפץ הרימון ואת ניצרת המנוף. זהו היסוד של כל מתיחה בעולם: סבל, או פחד למעטים - הנאה וצחוק לרבים.

התורה

איש אינו יודע את תאריך לידתה של אמות המתיחה. ידוע רק שהיא כבר היתה מפותחת למדי בימי קיסרי-רומא. גירון קיסר, למשל, היה רגיל לכנס את שריו לסעודה מפוארת, ולצוות על עבדיו לחמוק מתחת לשולחנות, העמוסים כל טוב ולשך פוך שמן רותח על רגליהם הנכבדים. הם היו מיללים מכאב - הוא היה מתפקד מצחוק.

זהו העקרון עליו מבוססת כל מתיחה - ואפילו המתיחה המודרנית והמורכבת ביותר. לעמים קרובות היא גורמת סבל לנמחה, ואילו המתחן נהנה תמיד.

ככל אגנות אחרת קפאה גם אגנות המתיחה בימי הביניים, החלה להתפתח בי צעירי ענק בתקופת הרנסאנס. באותה תקופה התקדמו נסיכים אטלקיים שונים מתקני מתיחה משוכללים בגני ארמנותיהם, ועזרו בכך על ידי גדולי אורח תקופה - בי תוכם הצייר מהנדס פסל ליאונארדו דה וינצ'י.

אחד הגנים השטניים הללו משעשע עד היום את החיירים המסירים בקרבת פאריס. כאשר גיחן התייר התמים להריח שושנים נהדרות, הצומחות על גבי אחד השיחים, מופעלת מורקה נסתרת ומרטיבה אותו בימים מכף רגל ועד ראש.

מתיחה בחוט משיחה

מוכן מאלי ששמונת המתיחה הגיעה לשיאים חדשים במאה ה-19, שעה שהועמדו לרשותה כל אמצעי הטכניקה המודרנית - החל בקטר וכלה בחטי-משיחה.

המתיחה הקלאסית בעזרת חטי-משיחה בוצעה על ידי המתחן הבריטי הנודע הוראס קול, שמת בשנת 1930. יום אחד, כאשר חזר קול מאחד מבתי המסחר ובין ירו חבילת חטי-משיחה, פגש בגיטלמן לבוש דרו. מראהו המהודר של הברוש עורר בקול תשוקה עזה לסדר אותו. הוא שלף מכיסו את חטי-המשיחה, נגש אליו ואמר ברוב אדיבות:

"אדוני, בקשה לי אליך. אנו מודדים את אורכו של גוש הבניינים הסמוך, ועוזרי נעלם לאי-רשם. התוכל להחזיק בקצה החוט עד שובו?"

הגיטלמן האדיב הסכים מיד. קול הורש לו את קצהו האחד של החוט, אחר החל מגולל את החבילה ומתרחק ממנו והלאה, מהעבר לפינת החרטום. כאשר קרב כליל החוטים לא קינה הקירה הגדולה למקום גיטלמן שני, הדור לא פחות מן הראשון. קול עצר אותו וביקש ממנו לעשות עמל חסד ולהחזיק בקצה השני של החוט עד בוא עוזרו. הגיטלמן השני נענה אף הוא ברצון. קול מסר לידו את החוט - הסתכל הביתה. הוא לא הצליח לגלות עד יום מותו כמה שעות ניצבו שני הגיטלמן מים ההדורים במקומם והחזיקו בשני קצות החוט.

שתי חביות בצלים

גים מוראן הוא אחד המתחנים המודרניים של ארצות-הברית. אולם תורת המתיחה נפוצה ביבשת החדשה עוד לפני מלחמת העצמאות של ארצות-הברית. אחד המתחנים הקדמונים ביותר היה ישראל פוטנאם, גיבור המלחמה הצרפתית-אינדאנית שהתלהל בראשית המאה ה-18.

יום אחד התקוטט פוטנאם עם קצין בריטי, הוזמן עליזו לדירקרב. הוא סרב בכל חוקו והכריז: "איני מטיב לירות, ואחא עלול להרוג אותי כמו כלב. אני מציע לך שיטת לחימה טובה יותר: הרי לך שתי חביות מלאות אבק-שריפה. נחבר אליהן פתילי, נדליק אותם ונשב עליהן. כל מי שיחזיק מעמד יותר זמן, יוכרז כנצח."

האנגלי הסכים, הפתילים הודלקו והשניים התישבו על החביות. כעבור דקות מספר, כאשר קרבה הלהבה אל הנקבים של החביות, נתקף הקצין האנגלי אית-מוות, נשא את רגליו ונמלט. פוטנאם הוסיף

לשבת על מקומו בשלווה: שתי החביות היו מלאות בצלים.

באותה תקופה ביצע מתחן אמריקאי אלמוני מתיחה קלאסית: הוא חדר לאחת הכנסיות של העיירה סאלם, הדביק יחד שני דפים של התנ"ך בספר בראשית. למהרת היום הופיעה כהן הפרוטסטנטי לקרא בספר לפני עותו, לא הבחין בהדבקה, קרא ברציפות: "ויולד נוח את שם, את חם ואת יפת - מן הבהמה הטהורה ומן הבהמה אשר איננה טהורה ומן העוף וכל אשר רמש על פני האדמה."

שגעון סלפוני

המכשיר האהוב ביותר על המתחנים - והעשוי להזיק פחות מכל - הוא, כמובן, הטלפון. פרד הותורן, תושב העיירה ה-אמריקאית סקוילרס היה אחד האמנים הגדולים ביותר בשטח המתיחה הטלפונית. למעשה, הוא היה ממציאן של רוב סוגי המתיחות הטלפוניות, הנפוצות כיום אפילו בישראל.

באחד הימים טילפן פרד אל ששה ידידיו, היסחה קולו והכריז: "רבותי, אני מדבר ממחלקת הטלפונים. היום אחרי הצהריים אנו עומדים לנקות את כל החריטים בעזרת לחץ-אוויר. כסו את מכשירי הטלפון שבבתיכם, אחרת יתמלא כל הבית אבק ופיח."

כעבור שעה קלה, כאשר ערך פרד סיום בבתי-הידים, מצא את כל הטלפונים מכוסים בסדינים, או בכריות. כל אותו יום לא העז איש לגשת אל ששת המכשירים ולחיים את השפופרת.

לא מכבר סודרו חמישה אנשי עסקים תל-אביבים, אשר אין זה רצוי לקרוא בי שמותיהם, עליזי מתחן אלמוני שטלפן אליהם, ביקש מהם למדוד את החוט מן המכשיר ועד התקע, הבטיח לחזור ולטלפן כעבור חצי שעה, לקבל מהם את המידות המדויקות. שלושה מבין החמישה הצטיידו בסרגלים, מדדו את החוטים עד לדיוק של מילימטר, חיכו לשוא לקריאה הטלפונית ואחרון אחרון, הרי לקוראים מרשם למתיחה טלפונית מצויינת. אתה מטלפן אל אחד מידידי - נניח ששמו יואל - והישיחה מתנהלת בערך כך:

אתה: הלו, מי מדבר?
יואל: יואל מדבר.
אתה: סליחה, הוא איננו בבית.
יואל: מי איננו בבית?
אתה: יואל איננו בבית.
יואל: אבל אני יואל.

אתה: סליחה, יואל יצא רק לפני חמש דקות. הרוצה אתה שהוא יתקשר אחר?

יואל: אידיוט! אני יואל, ולא סלפנתי אל שם יואל!

אתה: אלף סליחות, אבל יואל ירד רק עכשו לשנות קפה.

אם תצליח להמשיך בשיחה רבע שעה, קרוב לודאי שתכרך יהיה קרוב אל סף השיגעון.

אלה עלילות מרוי

גדול מתחני העולם כולו הוא לדעת רבים, הצייר הניוירוקי היו טרוי. טרוי התחיל בקריירה המוירה שלו עוד בהיותו סטודנט באוניברסיטת קורנל, ארצות-הברית. בראש וראשונה הוא הפעיל את כשרון הציור שלו, צייר כמות רגילים יפות על נעלי-הגומי של אחד הפרוטסטנטים, אחר

כיסה את הציור בצבע-פחם שחור. באחד הימים, כאשר הלך הפרופסור בגשם, שטפו המים את הצבע והסטודנטים התגלגלו מדצחוק: הם חשבו שהפרופסור המפורז שכח לנעול את נעליו.

בפעם אחרת התקין טרוי לעצמו כיסים מגומי, הטמין אותם בתוך מעילו, נכנס למסעדה, הזמין שתי כוסות קפה, שפך אותן לתוך המעיל, שילש ויצא החוצה. המלצר נשאר במקומו, משותק למחצה מתדהמה.

כאשר סיים טרוי את לימודיו, עבר לניוירוק כדי לעסוק באמנות ולשגשג אלפי אנשים בהלצותיו. הוא הוא שקנה פסל-גנים והתחיל מעביר אותו, בעזרת חבר, מגן ציבורי למשנהו. באחד הגנים נתקלו השניים במשמר. שוטרים, נעצרו והואשמו בגניבת-כספסל. אולם ברגע בו הגיעה כל החבורה לתחנת-המשטרה הוציא טרוי שטר-מכירה, הוכיח כי הספסל הוא רכושו ה-פרטי.

כאמור לעיל, טרוי הוא צייר נודע, רציורי-הקיר הנהדרים שלו מקשטים מוסדות רבים בוושינגטון. אולם הוא היה משוכנע כי הקהל מעדיף את הסנסאציות על האמנות הטהורה, הוכיח את השערתו בדרך מיוחדת במינה: הוא הכין אויז-אדם מחומר פלאסטי, הניח אותה בקופסת-זכוכית, הגניב אותה לתוך מוזיאון ניוירוקי ותלה עליה שלט:

"זוהי האוונז אשר קטע הצייר ווינסנט וואן גוך כדי לתתה במתנה ליצאנית צרפתית ב-24 לדצמבר 1888."

השערתו של טרוי נתאמתה: תוך שעות ספורות פירסמו העיתונים רשימות ארוכות על האוונז ההיסטורית, ואלפי בני אדם הציפו את המוזיאון, כדי לראותה. לאחרונה פירסם טרוי את ספר זכרוניו, בו הוקדש פרק גדול לפרשת הקרנף - אחת המתיחות הגדולות ביותר בקריירה שלו.

כאשר למד טרוי באוניברסיטת קורנל נתקל באחד הימים בסל ניירות, שנעשה מרגל של קרנף. מראה הסל נסך בו רעיון מזהיר, ובאחד מלילות החורף גררו הוא ושניים מחבריו את הסל, טבעו בעזרתו עקבות עמוקים, שהולכו מפתח-האוניברסיטה אל ששת האגם הסמוך. אחר קדחו שלושת המתחנים הצעירים חור גדול בקרח, שכיכה את האגם, לקחו את הסל והחזירוהו למקומו.

למחרת בבוקר, נמצאו העקבות המוזרים, והוואלווגים שנועקו למקום קבעו ללא צל של ספק: "עקבות של קרנף!" השבועות הבאים חלפו תוך שיחות טל-פוניות עם כל גני החיות הסמוכים. אמרו דאים ירדו אל תוך המים הצוננים, סיירו על קרקע האגם, מובן מאלי שהם לא מצאו דבר. תעלומת הקרנף נפתרה רק בי שנה שעברה, כאשר יצא ספרו של טרוי לאור.

סוסה בחדר הלבשה

המתחנות דורשת לעתים קרובות כשרון דרמטי רב. על כן אין פלא בכך שהיא נפוצה ביותר בין אנשי התיאטרון והקולנוע.

יצרן סרטי-המתח ההוליוודיים, אלפרד היצ'קוק, הוא גם אחד המתחנים הגדולים ביותר. פעילותו בשטח זה הגיע לשיאה לפני שנה, כאשר שלח סוסה זקנה, ארוזה בחביה לחדר ההלבשה של השחקן סיר

ג'וראלד דהימוריה. גם דוגלאס פירבנקס הבן, אשר כבר הוכרז לעיל, מרבה לעסוק במתיחות. אחת המתיחות האהובות עליו ביותר: הוא מזין מין אירחים לטבול בבריכת-השחייה ה-הוליבודית שלו, ממלא את הבריכה בחומר כימי מיוחד, אשר הופך את צבע שערם לירוק בהיר.

סוכן הפרסומת ההוליבודי, אל הורוביץ, ביצע פעם מתיחה, אשר כמעט וגרמה לגירוי כוכב הקולנוע ואן הפלין מאשתו. באחד הימים כאשר ישבו הוא ומשפחת הפלין במועדון לילה הוליבודי, הוציא מד כיס מעילו תחתונים ותווייה, הושיט אותם לאשת ואן ואמר: "שכחת את זה את מול בחדר-המיטות שלי."

כריכים עם וואזלין

בבריטניה פרחה המתחנות בין אמני ה-20. במה ביחד בראשית המאה ה-20, גדול המתחנים של אותה תקופה היה השחקן הבריטי הנודע אדוארד סותרן. כאשר היו חבריו להופעה צריכים לאכול כריכים על הבמה, היו מגלים לעתים קרובות כי הכריכים מרוחים בשכבה עבה של וואזלין.

באחד הימים נכנס סותרן למסעדיה לונדונית ופנה למוכר בשלחן גמורה: "התוכל לתת לי ספר לימוד להיסטוריה?"

"אדוני, כאן לא הנות ספרים," אמר המסגר. "אין דבר," אמר סותרן, "תוכל לתת לי גם ספר בכריכת-בד?"

"אבל טעית בבחובת!" "תוכל לעטוף את הספר גם בנייר עתון. איני מתכוון לתת אותו במתנה," הוסיף סותרן.

המוכר הנרגז רץ והזעיק את בעל-המסד גריה. הלה קרב אל סותרן ושאל:

"מה מבוקשך, אדוני?" "שום דבר מיוחד," אמר סותרן, "אני זקוק רק לפצירה קטנה וצרור מפתחות."

כיום ירדה אגנות המתיחה באנגליה מטה מטה: כנראה שההתקפות הקמט איגודי מתחנים קופת המלחמה הרסו את שרידי חוש-ההומור של הבריטים. עתה עבר מרכז המתחנות לאמריקה.

המתחנים האמריקאיים מאוגדים באירגון כל-ארצי, ובראשו עומד בעל בית-חרושת לצעצועים, סמואל אדאמס, אדאמס לא הסתפק בפעילות בגבולות ארצות-הברית, ער דד בשנים האחרונות הקמת איגודי מתחנים ברחבי העולם, שלח ציור ראשוני, כגון מולוגר וסכינים עשויים סוכר, לכל האיגור דים החדשים שהנקמו. בהיותו ציוני נלהב הוא מקווה לעזור ביום מן הימים גם לה-קמת איגוד מתחנים ישראלי.

הוא ימצא בארץ כר נרחב לפעולה. כי תורת-המתיחה הישראלית המקורית, אף ש היא עדיין צעירה בימים, היא רבת המצאות. מה אתה יודע עליה?

אם אתה אמן המתיחה, או קרוב לאמני המתיחה, אנא, שדך למערכת "העולם הזה", ת. ד. 136, תל-אביב, תוך שבוע ימים מהיום (במעטפה המסומנת "תורת המתיחה") את סיפור מיטב המתיחות-הטובות ביותר. המתיחות-הטובות ביותר שתפרסם תזכה את בעלה בלירה אחת (אמיתית), לא מזויפת.

